Regionum oræ, quæ ſpecie, ac amœnitate ſplendent, ridentq. nemorum obſcuriuſcula, concluſaque facies, aperta renidenſque pratorum, ornatiq. tractus terreni corticis, quales in Belgica felicitate plures, in Neapolitano, Florentino, noſtræq. Vmbriæ agris præcipuè. Sed nulla ferè regio ſua pulchritudine caret, qua pluribus ſi non omnibus placere poſſit, præſertim incolis multiplici nexu adalligatis. Peculiares verò, & Tempe æmulæ partes, Naturæq. horti, ſiue montes, ſiue valles ſumas, & nemora, ſiue ad fontes, riuoſque decliuia, & ad mare, littora; plura inuenies, quæ ſiue Studioſum; ſiue Amuſium reficere valeant. Scis laudatum Tybur, & angulum illum Horatio præter omnes ridentem. Scis doctas ad Tuſculum amœnitates, Romanasq. ſupra aliàs Baianas, quæ à Marone condito, rediuiuos Arcades per lepidas Sannazarij Veneres obtinuerunt. At quæ tum multo honore plantarum, cultuque pereleganti tum fluuiorum, montium, ipſiuſque tota facie ſoli, Vrbibus, Oppidis, villulis, ædificijs ſimul diſtributa, præſigni Naturæ, ſpectabiliq. artis ſpectaculo diffulget: Vmbriæ vallis illa eſt, quæ à Peruſio per Aſiſium, Fulginiumq. deducta Spoleto concluditur, cui medijs partibus ad Propertianam vetuſtam Meuaniam noſtris ita Pſychogogijs imminemus; vt periucundis totam luminibus, æſtimare liceat.

Ipſiuſmet Naturæ opere duntaxat.

Aſpectu, & Cōſpectu.

Artis multiplici ſuperaddito miniſterio.

Cōſitis, varieque diſtributis diuerſis ſtirpibus, agmine, ſerie, ordine, vario, ſexcunciali &c. Varieq. locatis, vt ipſa cōpoſitio, & diſtributio, viror multi-uarius diuerſimodè fuſus, florumq. gēmulis, omnifarijs coloribus, ac figuris interſtinctus, odoratis auris reſperſus hilaritatē, ſanitatēq. faciat, ve ſanos exteriùs, interiùs corda tos viros, & ſtudio, & contemplatione, & ſpecie oblectet.

Plantæ intermixtæ diuiſæ.
In areolis, locellis, angulis, vaſculis locatæ.
Parietibus appoſitæ.
In parietes excitatę, & cōdenſos quidem Cupreſſi, ac Iuniperi.
Incuruos in Fornices cōcameratæ.
In Sepes connexæ.
Opere Topiario, varioque in figuras hominū, nauium, animalium contextæ, vel moroſa Cupreſſo, triſtiq. Iunipero in obſequiū ductis, hinc mixtione quadam architecturę cum agricultura, in viuentia, ac virentia ędificia.

Affixæ.
- *Ipſam ad humum iacentes.*
- *A ſolo eleuatæ.*
  - *Fornicibus in areas extollentibus parietibus. Pēſiles horti.*
  - *Erecta noua hortuli parietarij ſpecies, quam ipſi addidimus. Admœnianiq. huiuſmodi ſpecimē dedimus nouo ex muro accūbentibus hiāti ſpectaculo.*

Mobiles.
- *Teſtaceis, ligneis vaſis, areoliſque.*
- *Adonidis hortulos dicunt leuiuſculos, indeq. Adonium Abrotanum feneſtrale ſcilicet, breuiculos leuiculos in prouerbiū vſq; Veneri non fructui dicatos. Rus in feneſtra habes apud ludentem Martialem. exuccos ſitienteſque crediderim qui Tantali dicuntur. cæterum non teſtulas iā ſed quæ pregrandes dolia imitata arbores vſque enutrire poſſint; quæ fructibus etiā onuſtæ in ſpeciem ac luxū porticus & ambulacra exornent; nuperi Deliciarchæ [ſi licet] habent, vt nemuſcula hinc inde conſtituere, & deducere poſſint.*

Syluæ.
Luci.
Viridaria.
Horti.
Vineæ.
Vlmiuineæ.
Pomaria.
Olīueta.
Segetes.
Arundineta.
Glaſteta.
Lineta.
Cannab.
Card.

Diuerſarum ſtirpium huiuſmodi plātaria, aut ſingillatim cultus, & noſtratium exceptiones, exoticarūq. traductiones, & hoſpitia.

Pertinax naturæ vis, lubrica viciſſitudo rerum. Imponunt nuperi hortos ruderibus iacentis antiquæ Maieſtatis; reſultat ab arte natura: deuicta ſuccumbit hæc, quæ ſuperbiebat in vaſtum herbamq. porrigit victrici. quid herbam etiam porrigere autumo, ſi & hanc à natura habet? cogitur ſcilicet ars vndequaque in naturæ ire miniſteria quæve illius ſunt, præter quæ nihil habet, reſtituere omnia.

Terreſtris naturæ ornatus omnis, qui veſtium eſt; varietate, coloribus, pictura. humanas mirè reficit ab oculis mentes. Interſtinguētibus nimirū omnigenis ſtirpibus, varia diſpoſitione, ac ſitu Natura ita ſuas haſce diuitias, deliciasq. repræſentat; vt negotij plurimum pingentibus, cælantibusq. nobis faceſſat; dum omnem lapidem mouemus, vt vel imagine pigris illata cubiculis, illis frui liceat, quæ effictà quoque ſpecie, plurimum iuuare queant.

Similior ſibi nec pulchra minus, quę Ciminię in Etruria Dodonæ in Chaonia, Arduęnnæ in Gallia, ſed ampliſſima Germanica Herciniæ itineris dierum 60. intacta æuis roborū vaſtitate congenita mundo; quæ & colles vſq; attollat ſpiritu. Ipſummet herboſū Mare quas velut è ſpeculo merſarū plantularū ſpecies, Corallia inter & Villos & Squamulas & contuberata Alcionia, Algas Phycosq. omnes repræſentat. Pelagica nimirum natura haudquaquā virentibus ſpecioſisq. caret indulijs.

Quæ vegetantiū Parentem permoueant diuerſas vt facies hinc inde ſuis cōſtituat fœtibus, colentiū non tantùm agnoſcas manus, ingenia, cupiditates, mores; ſed multò prius radiorum cæleſtiū receptationes, indeq. proiectiones vmbrarum, diſcurrentes Lymphæ genitales vitales illos Thaleticos ſuccos, qui infuſi in lac iuſcula chilum ipſum excitent, nutriāt, augeant. Aegyptij Nilo perfuſi alienis indigent nullis. Salodienſes temperiē vel in rigidis regionibus obtinuerunt ab aquis. Amalphitani maritimis auris, proſilientibus è ſaxis fontibus, lætis gaudent in Mare propendentibus ſupercilijs. Ianuenſes ſicciorem naturam ad pleniſſimas delitias inſtimularunt, vberem, & præſuauem fructum. Rorulenta ea aura ad Sali vicinias quæ affunditur. mira ad Partenopæi Crateris oras pulchritudo. Syluoſis at inſulis quam elegans per Græca Aequora, & vbicumque contigerit aſpectus.

Periucunda ſpecies, ac diſpoſitio.

Odor fuſus, ac viror, quibus animi exhilarantur.

Elyſiæ hinc antiquis deliciæ.

Penſiles quoq; vineas Tiburtini habent, quod Romanorum ædificiorum ampliſſimum illud ciuitatibus diſtinctum, Adriani ſcilicet villa vaſtiſſimo iam rudere Agricolis ceſſerit. pariter arcuatæ Mœcenatis extructiones. Vt vineales ita fornices, nec paucos montani illi nepotes ſortiantur.

Quæ maximi in Vrbe Circi olim magnificentia in hortenſem hodie ceſſit vbertatem: traducta cōſcriptorum Patrum ad olitores humum hinc inde conſcribillantes ligonibus iura. profuſa circuit Sambucus: Erigitur Obeliſcorū vice, replet non denſus humeris Romanus ille Populus, ſed virens Populus eaq. & frequens & alba: ora hinc inde quæ magnis olim Senatorum capitibus cōſpicua erant, iam non alijs, quàm benè turgentibus glomeratisq. braſſicaceis occupantur. ludit per totum varia Braſſica circum. Imminent exeſis è Palatij ruderibus ſuperba minis, elata comis feruleta, in miſerandam profectò amœnitatem: antiquæ Maieſtatis ſepulcreta nec in Vrbe rara. non hodie ſpectacula, ſed ſapores ità celebrantur è Circo, vt multis Syrorum oleribus; vt Campanis foliatis dapibus minus inuidendum ſit.

Hortorum certè amænitates inter præcipuos Romanorum Imperatores haud ignauus ille Diocletianus florentis tunc Monarchiæ magnitudini vniuerſæ prætulit.

Scilicet miræ oblectationis ergo ipſiſmet cubiculis additi ſunt hortuli, & adinuenti, qui transferri poſſint, ipſaq. ab humo inſumptæ partes; vt viuentes plantæ, vel inuito Phyſico Locomotiuam [vt dicunt] obtinuerint.

Hortorum amplitudo maieſtatem quiſpiam dixerit, plenos ſibi exigit libros. ſatis ſit ſi ad aſpectum hic prouocauero. fidem ſi Babylonijs, aut Heſperidū, aut Phæacibus illis Homericis Alcinoi non habes; Lucullianos, Salluſtianos, Mœcenatis Ouidij Lucani & magiſtri hortorum ſi vides minus; vrbem pete Florentiam, pete & quæ Principum, Magnatumq. ſedibus gaudent ciuitates; nec crediderìs Italicos noſtros, vel Indica felicitate ſuperari. Neapolitani viridaria ſibi minus ornare ſolent, id præſtante Natura, vt inibi vniuerſus ferè ager amœniſſimum ſit viridarium. propè Tyburtini Eſtenſes inſignes ſunt ad prodigium vſque. in Vrbe remet ſi receperis Pontificios ad Quirinale, & Vaticanum, Mediceos ad Pincium, Farneſios ad Palatinum, ad Viminale Perettios, Burgheſianos ad Pincij ſuburbia, Matthæios ad Cœlium, eruditiores Barberinos inter Pincium, & Quirinalem omni ex parte admirari poteris, nec ſatis. Scriptum ab alijs iam olim de Cæſijs noſtris ad Vaticanū, antiquioribus, immò antiquarijs ſimul pleniſſimis à noſtris Auūculis Cardinalibus in eruditionem, ac delicias compoſitis, inſtructiſq.

Virtus Plātæ, morale ab ea præceptū ad animos excitādos, ne credas corpori tantum prodeſſe plantas, quæ animo quoque optimè mederi poterunt, & in te quamcūque parere virtutem.

Tab. 10.

Ita ſi flores, fructuſque legere volueris; Næ tu periucundū, perutilemque intellectui pabulum, coronam animo, laboribus perennem fructum tibi conſtitues.

Hieroglyphicū.

Simplici ſigni expreſſione & præſentatione, inde

Symbolū.

Monitu etiā pag. ſeqq.

Flores immaculati candoris, & omnium inſtar Albi Lilij [antiquis Iunonis lacte] quod etiam antonomaſticè floris ſibi nomen adſciuit, & inde dicta Florentia ſemper florens, ſuis oſtendit inſignibus, quamuis mutato colore, Suſianaque iam olim præſeferebat Regia; Puritatis incontaminatæ decorem. Pudicitiam, virgineam pulchritudinem, Regis clementiam, referunt: Angelicas Chriſtianas virtutes à Chriſto Domino dicunt. Huiuſmodi concipere in te flores, atque enutrire ſatagas, nec fruſtra ſpectaueris.

Succedant Roſaria, quæ ſpinas inter flores habent in gratiam è Veneris vſque ſanguine Priſcis; quæ nobis vberiores multiplici è vulnere fructus, & circumdatas aſperioribus lætitias, eligenda quæ ſint oſtendant, & odore magis dum appoſitis Allijs, Cæpiſque abſonis pollent ſpiritu ſumendas ab inimicis vires dicant; Quæ ephemero decore fragilitatem referant humanam. Anemone poſtmodum ventoſo, flaccidoque Cremio, labili Scolymi & huiuſmodi floſculis morborum impetus, vireſque labiles corporum. Amaranthinis contra, vel potius Helichryſi omnis marcoris neſcijs, perſeuerantiam in ſanitate imperturbata, & bonorum vigore. Iuuentutem omnes, ac ſpem, & hilarem pulchritudinem, & ſi ciſta colligantur, aut faſciculo ver ipſum multiflorum, & decorum commonſtrare poterunt affluentiam. Porrò non morboſos tantum, ſed & qui funeſti habeantur flores interuenire, vt Fabæ atratis litteris, & Smilacis obſcuris vaporibus non ab re erit; ſi obiecerint animo commiſta ſemper huius vitæ mœroribus gaudia, honoreſque periculis.

Iam ſi tam multis decerpendis fructibus auidus inhias, cur non & mente perfruaris ſalubri? Groſſos, poma, racemos, baccas, ne tantum retuleris ad palatum. Si glandem non ructas amplius, Balanophagos, Arcades, Tegeates, Tegos, & quidquid inde petitur obſcœnum ſimul & reſpue: duraque ab arbore, antiquis ramis & cauitatibus priores, quæ exhibuit caſas, non ruſticam feritatem; ſed robuſto ſiue rubris venis, ſiue incorrupta materie fortitudinem robore, perpetemque ab annoſa planta intellige Principatum; non exoletis in cariem vſque augurijs illis, ſed principe ſtirpe, & Iouis apud Celtas ſigno: Inde ſtabili ſceptrum imperio, & ciuibus corona ſeruatis, Herculeam quoque clauam virtutis indicem, iram quamuis remotam ſi adiungatur Oliuæ; officioſamque pluribus agnoſce. Poma quæ placent magis, quæ colore, odore, gratia, figura; veneres, amores ſpirant, horaria ſimul accipe, lubricam felicitatem voluptates, intus erodentibus vermiculis marcidas, caducas, & Perſici nucleo plagis diuulnerato pluſculis, damna quæ imprimuntur. Puerilia prorſus ni ad ſtellas cogitatum tranſtuleris, quæ Heſperides noctis filias, quæ auro rutilant poma. vide quam benè è malis voluptatum coronam depoſuerit Apollo, vt virtutum lauream inſumeret. irritum ne demiſeris exemplū. Reijce quæ à Vitis cruore nimio titillationem, Lampſacenum Bacchi, & Veneris prolem referat: libertatem, hilaritatem, lætitiam cum modo ſume, à ſucco, ab aſpectu non furente; ſed heroicis experrecto laboribus Baccho. Vindemia haudquaquam inani flore, ſed multifluo copioſa fructu: felicitas, fertilitas confertim. Vinea, Vitis cum palmitibus; cultu, nexibus, charitatis complexu ſacram chriſtianam congregationem tibi in mentem reduxerint. Ficulneus ne ita ſis vt abutaris Ficu; illius Thrioni folio, aut fructui nihil imponas obſcœni. Sycitem agnoſcat Bacchum Syceram, fructus Ambroſia & Nectare ſtipatos, & quid aliud niſi dulcedinem, delectationem cibum? traduc ad veritatis mella, quibus Mercurio antiquis litatum.

Sedet Prudentia in Moro, tantum abeſt vt à ſtultitia deducas nomen, nec à colore, ſed à moræ ipſius laudibus quod ſero germinet, pruinæque præmiſſas deuitet iniurias, contra quam fiat in Amygdalo feſtinante, & pericula aperiente præcocium ingeniorum. Breuis in hac iuuentus floribus cito deperditis, ſenili inde ætate folijs expreſſa remanente.

Oleæ nomina multa à ſtirpe, & ſucco. Manſuetudo in ſtatuis. Ramulis ad Cornucopiam, clemens animus, à Mercurio Agricultura, cum caduceo felicitas, ex abundantia, pace, vtilitate, quæ priora. vnde eleemoſyna, miſericordia, & amaritudine addita correctio. Virore perpeti Iuſtus ærumnas inter imperturbatus, & quæ fructu compleatur ſpes: obſonio parſimonia: puritas quod à caſtis colligeretur: hilaritas bacca numeroſè profuſa: pinguitudo liquore: Aeternitas materie niſi ab igne inuicta: Pax à Numa, ab Vrbis, verius ab Orbis initijs: Victoria à Coronis Trophæis, præſenſione quadam communi.

Palma feſtiua Oleæ ſocia. brachia in ſummo diſtendit, & manus à collectione, quæ cerebrum, quibus nec non nuptijs, & ſemine recepto, amoreque à Philoſtrato Diophane Pontano, pluribuſque celebrato referatur ad hominem, Virore perpetuo, & ramorum ac fructuum æquilibrio incorruptam deſignat Iuſtitiam, & florentem Iuſtum. Religioſam, Chriſtianam vitæ rationem, quod in altum ſe ab humo retrahat, inibique vigeat, ſplendeat in ſummo tota. Solem radijs corona in orbem annum, menſem ramis ad ſingulos lunæ circuitus miſſis, dies illa quæ 360. præſtare dicitur, ab hiſce tempus, eiuſque longitudinem, potius ab expectato partu. Iudæam frequenti incolatu, damnum ab amiſſione eradicata. Corona porrò vniuerſalis, ſiue etiam ramulo, nedum hiſtorijs Auguſti, & alijs: victoriam ſemper celebrauit, & fortitudinem quæ contra quæuis immania reſurgit, pondera inuicta ſimul & vincens.

Deſcende per fructus & fruges. Lege, & collige in bonam frugem. Vberiores certè præſertim Triticum ſummæ in humano conuictu vtilitatis ſpica illa ſua tumentibus onuſta granis, eoque magis in racemos quandoque coaceruata prole luxurians, ad feracem te virtutem excitare videtur, & pleniores ſiue ethicas, ſiue etiam ſacras meſſes. Pacemque & Victum, æſtatemque & Cererem, & præcipuos cum Vua anni prouentus indicauerit.

Cerealis Papauer antiquis Cererem, Terramque vniuerſam globo ſignauit, diſtinctis etiam plagulis pariter, & Ciuitatem diſpertitis ſedibus multis, æqualibus inde interſtitiis Iuſtitiam: Caput dum in ſummo, nec abſque Corona capitatum: hinc & gentem, eoque magis quod ſubſtitutione facta, humana à periculo eripuerit. quomodo & Punica non Carthaginenſem tantum, ſed omnem Populum. A ſemine multo Venus; à percuſſi amor augurio. Nobis autem & Papauer, & quæ huiuſmodi multo referta ſemine conſurgunt capita, præter fertilitatem, concluſaque plurima quæ indicant, hypnotica etiam vi conſopita capita ludere videntur, quæ præſertim cogitationibus pluribus ſibi propoſitis oppleta, eas citra vllum opus ſomniculoſo conceptaculo concluſas retinent. Contra in Milio ſpargitur in effuſum numerus, nec vel minimum retinetur quod conceptum eſt.

Sinapi quæ à minimo principio magnitudo? quis numerus? quantitatem dicat vtramque: amplitudinem ab humilitate & contemptu: deſiderium rerum exprimat quæ in alto ſunt, vt mirabiliter extollitur. Valida ſpirituum vis cerebrum acutiſſimè percutiens, firmiorque impreſſio: intellectus deſignet energiam, expergefactionem, doctrinæ quoque firmitatem multiplici propagatione.

Nec careant fructu quæ veſca non ſunt. Impellat Laurus ad lauream, abſterreat à Veneris Myrtus delicijs ludicra hæc Coniugula perforatis apud Treſſenios folijs amoris vulnera notauit. Harpagij in Chalcide Myrtetis Ganymedem; & Pæderaſtas. Genium & voluptates figura, & virore delicatulo; inaneſque & gratias & lætitias ſaltante in conuiuijs Venere, ſed opplente funebris mœſtitudine, minus ſerias exornauit, & quæ ſine clade victorias.

Solidas autem Laurus non quidem contentioſa illa Bebricia in Amyci portu, ſed quæ cælitus à Columba nobilē medelam ac Phylacterium, quæ purgationem odora; inſidijs aduerſa cuſtodiam; à fulmine ſecuritatem; diuinationem crepitu, & excitatis, vt olim creditum inſomnijs: Quæ profectò victoriam & Virtutem armis & litteris: triumphales honores, ſiue a Veientanæ ſyluæ Gallina ad Aug. Liuiam: certè omnium conſenſu: Quæ Imperij authoritatem, Bacchum Apollinem ornauit: Poeticam cum Heſiodi ſceptro, & Hederæ furore vim adiunxit, hac qua liberatores coronati, qua occulta vis contecta pernicies, inuoluta in ea potentis Thyrſi cuſpide.

Cupreſſus triſtis, imbecillique in membris virtute mortis trophæa conſtituere videtur, lugubris, atrato virore, funebris, omnium conſenſu, non vſu tantum antiquo, aut quod Cypariſſiæ implantata ſepulchro, quòd Diti dicata, quod Seueri alijsque augurijs inumbrata, quod lecta ad id materie. Horret Plinius natu moroſam, fructu ſuperuacuam, baccis toruam, folijs amaram, odore violentam, nec vmbra gratioſam. Magnates hac creſcenti quidem Pyramide ſua complent viridaria citra vllam imminentis cogitationem mortis. Accenſe Populum, iterumque & Myrtum vt Herculeos labores, Venereoſque iocos & morti, & luctibus obnoxios, vel opinione hominem agnoſcas: mortiſque plenas & voluptates & vires. A Picea, eiuſque prouerbio cum Pino conclude. Hæc celſitudine proceriores, & vel ipſos notat Reges, fructu Aeſculapium ornat: lugubris & mortis Medicis & Monarchis ſuperextollit imperia, vt ſiue Regnorum, ſiue medicaminum eludat vires. Dicitur & Cybeles & Natura Pino, ſeminis conſpiciendo ſanè, vt ita dicam ædificio: Dicitur paritas Cupreſſo protractis in vnum brachijs; Inutile dicitur pulchritudinis ſpectaculum inani fructu, perennis notatur natura materie incorrupta, vt ex morte hac dumtaxat diſcas immortalitatem.

Quæ & ſæpius occurrit, & ſpernitur frugiperda Salix caſſo à ſemine, & in floccos difiecto homunciones nobis referat abſque fructu. Alijs quod frigida inſuper, quod vberem laqueis materiam præbeat, & caſtum Viticem collegam ſortiatur, ſuſpenſa retinuerit Hebræorum organa; Sterilitatem, Caſtitatem, Temperantiam vincula, reſecationemque à Lampſaceni falce, præproperaque quaſi ſalientis incrementa, torrentiumque propinquitate confluentes in otioſos illos, inutileſque hydropotas hæreditates dixerit. Compar Populus Herculeis nobilis coronis bicoloribus folijs; tempora diurnis, nocturniſque diſtributa partibus. Platani cælebs pulchritudo, reprobis ſpatioſas deſidias; bonis exempla referat intaminati decoris.

Afferant & ad perficiendum ſubſidia, & illa quoque quæ imperfecta ſunt. Fungus amplo, ſed putrido pileo labilem & ridiculam Mundi huius authoritatem deridet. Moriones & credulos refert, necnon repente factos, cuiuſmodi ouis in Aula haud pauci indies excludi ſolent. Galla ſpuria & ſubſiliens proles inanem in Mundi fructibus, & hilaritatibus leuitatem, maximè verò in choris & ridiculis ſaltationum iocis ob oculos ponere videtur.

Porrò in omnibus figura non pauca deſignauerit. Kiſeris Aegyptijs Lunam cum ſuis figuris in lachrymoſi Cepis ſectionibus, & voluis vtvt prophana re à Dictidis morte: Solem in ſolido vniuſque eiuſdem ſuperficiei Rapo. Dignius ſua, ipſius ortum Loto myſterijs plena; obrotundis, & in ſolis obedientiam, & motum apertis, indeque contrictis folijs. Schœno vitæ progreſſus, & filo. Inde Lino fatum, candidiſque ex eius neruis contextis puritas, volatus Filicis folijs dictus, quod ea alas fingant & pennas, inde Pterigæ nomen.

Non ita pr[…] nimalia ad […] cendum fu[…] non ita nob[…] ſerint moren[…] ſcondita quæ […] intruſa viſce[…] aut altiorem […] ſublata in ae[…] vtrinque diſ[…] obuenerint. […] ta in aſpe[…] conuictu nob[…] perque ad ma[…] nec fuga, nec […] proripiuntur […] bulis.

Singula[…] plantas […] ſiderare […] cum prop[…] tatibus […] gentius […] lueris, […] tiplicis d[…] menti, […] tamenti, […] muli, vir[…] tes elicies […] ue ex int[…] nis propr[…] tatibus: […] in cute, p[…] maque ex […] cie deſume[…] velis, ali[…] atque alia […] prout diue[…] ſimodè, in[…] me[…]

Spinarum aſperitas quid non aſperum repræſentabit. Odium ſic Rubo indicatur, Vrtica crudelitas, Paliuro Carduis omnibus perturbationes moleſtiæ. Fructus ſi interruperit, ſuauitas illas inter; vt tenellis Aſparagis, beneque ſapidis Cynaræ capitibus, lactei Cardui tubulis, Tuneque pomis. Si verò flores intermiſſi, decora virtutis inter ærumnas: vtriſque quæ ex aduerſis emergunt iucunda cum vtilitate.

A viribus recordatio quædam. Satyria, Erucæ, vitia, quæ à furente, quæ ab vrente ſunt Venere dicent, præſertim ſi ob id indita nomina. Bulbi nuptias addito etiam antiquo more. Temperiem Lactuca, Caſtimoniam Ruta, Cicuta, Nymphæa colludente candore. a Typha & Arundinis panniculis audies ſurditatem. Ciconia Origanum monſtrante, & huiuſmodi pluribus medicinam. Deſiderium Concupiſcentiam Cappari, quod inſtimulet omnem appetitum. Mandragora Amatorium quid, nec non ex Socratico Xenophonte, & Hebraico cibo lætitiam. Somnolentos, vel præſigni hiſtoria detruncatis ab Hannibale Afris rebellibus vino ea perfuſo. Securitatem denique Filice quæ ſerpentes arcet. Temperantiam quæ Taurum coërcet Caprificus, cuius ramulis Iuno Caprotina ſolemnitates habuit.

Dabit & vſus. Ferula puerorum, ebriorum caſtigationem reducet in animum. Purgationem Hyſſopus, vel lepræ. ſupplicium Cicuta inique Socrati bibita. Sacra capita antiquis ceremonijs Verbena. Victum Papyrus antiquiſſimo cibo, & ſimpliciſſimo, vnde & parcus, nec ſpicam quærens, vnde gentis ſupra memoriam vetuſta nobilitas. Chartas præterea cum folijs omnibus. Iuncus & Arundo ſtylum, & calamos.

Fabulæ quoque ſignificandi vim appoſuerint. Narciſſus flori ſuo ſtultam pulchritudinem, inanemquè formæ, quæ in corpore eſt conſpectum inſcripſit. Qui Adonis dicitur cruenta retulerit Veneris dona.

Signo *Imago ſiue Figura.*

Lilium bulbiferum, & huius generis plantæ, quæ prolis complexu plurimo circumornantur, eam quam matre filijs in ſinu detentis Pictores effingunt, repræſentant procul dubio Charitatem. Suo modo Radicifera Oenanthe, & quæ plura germina mittunt & nutriunt. Perbellè etiam Ornithogali bulbus bulbillorum caterua contectus. Puram Agnus Scythicus ſimplicitatem expreſsè referre poterit ſi venerit in conſpectum. Patientiam Iuglans Nux retulerit quæ & ſaxis, & longurijs quotannis percuſſa fructum reddit. potius quam nuptias ab antiquis illis ſparſionibus, vel fragore, aut munito fœtu. Notant alij fœcunditatem in ea ſibi ipſi damnoſam, qua talibus iniurijs obnoxia fiat.

Pudicitiam pleniſsimè, quæ Pudica inde appellatur herba, & contactum vitat, ſeque contrahit. Ita Impatiens illa ſiliquoſa, quæ manum non fert, nec poppiſma.

Laſciuiem in Hedera, quæ vagis membrorum motibus lvxurians, al.enis tota in corporibus procumbit, lentis ſtringens quaſi brachijs multiplici prouoluta complexu ſugens vndequaque, & ſeſe radiculis inſerens foramina perterendo quibus inſiſtat, vnde nedum tangere, ſed nec nominare eam Flaminibus Dialibus fas erat, quaſi ſpectaculo ipſo impuram & morem.

Quæ inde perplexa viticulis appenduntur arboribus, aut ſparſis ramorum excurſionibus ſenticeta condenſant. & aſperant, dum Animalia retinent, præſertim verò Tanis illa Vitis albæ è familia furentem Vrum implicitis comprehendens cornibus nos omnes referunt, dum voluptatibus decepti implexi ſiſtimur, & irretiti.

Matrimonium pingit pari manu, & pacem, quæ è concubitu, & gignendi motibus, Palmata Orchis, Concordiæ inde nomen audire ſolita. Humani vtriuſque ſexus fœcunditatem Anthropophoræ D. Fabij Columnæ L. Orchides, quæ ſpicatum in numerum, maſculos & fœmellas, mirabili fundunt ſpectaculo. Dulcamarum amorem Aurantiæ comparant malo. tu dum à pulcherrima arbore, benèque odora, & ſapida mixtos, minuſque gratos habes ſuccos huiuſmodi omnes vitæ huius voluptates, & iucunda quæque conſideraueris moleſtijs permixtas, & amaroribus.

Similitudo, expreſsio quædam.

Cedrus in Libano, Palma in Cades, patrijs vtpote cælo, & ſolo; proſperitatis: Vitis in domus lateribus abundans vbertatis fructuoſæ: Nouellæ oliuarum circa matrem ſuccreſcentis feliciter prolis. Arbor iuxta aquas, cuius nec defluet folium beatitatis affuſis à Deo bonis: deſignationes habent.

Laſer illud multi nominis, ſpiſſique ſpiritus, quod in odoratiſſimum, fœtidiſſimumque diſtinguitur, nomen ipſum deſignet famam, & infamiam, quæ iiſdem parentibus voce, litteriſque pronaſcuntur, vireſque acquirunt ſiue in laudem, ſiue in vituperium contendant. Itidem quæ ab eodem genere, & in eadem familia Atriplex, & Garoſmus: Cucurbita, & Colocynthis; aut cibos, grataque obſonia; aut fœtorem, virulentumque amarorem ſubminiſtrent.

Exemplum. Homilia.

Perſica malus, quæ ex nimio fructu ſuopte pondere rumpitur, itidem Prunus, aliæque quibus idem contingit: Virtutem proponunt, vitium deteſtantur exemplo euidenti. Scilicet cum res tulerit heroico ſpiritu publica pro vtilitate temnendum eſſe propriæ vitæ periculum; interimque cauendum ne ſupra vires noſtras nimis multa moliamur, quibus omnibus ſuccumbamus imperfectis, nimiſque multa concipiamus animo, quæ numquam præſtare poſſimus. Ilex alijs quæ ex ſeſe rumpitur ciuiles exprobat ſeditiones.

Parabola.

Tritici exſatione diuerſa ratio prouentus, vitæque ipſius & fructuum Chriſti Domini in ſacris Euangelijs parabola diuerſos exprimit ex ſacra concione fructus. Lilia agri, quæ abſque vllo labore, & textura Regia Salomonis indumenta ſuperant, diuinam prouidentiã quæ eo magis pijs religioſiſque proſpiciat viris, ſi ad infima quæque cõplenda, & exornãda extenditur. Mixta Tritico Zizania, mala, quæ bonis interponi, quæ bona præuerrere ſolent liuido præſertim opere, nec niſi diligẽter, ac opportunè ſeponi queunt. prauos mores Loliũ abunde notauerit peſſima bonas inter fruges cõſuetudine.

Addideris & litteras non inutiliter, dummodo difficiles tibi regulis tricas non feceris, quod minutiſſimo à quibuſdam otio potius, quam negotio fieri ſolet. Expeditè igitur & licenter. Florum gemmæ inſcriptione [non ſera dies] ſpem dicunt nobis. Caucafon multiplici fœcunditate [in benedictione] vim creſcendi à Domino. Cornus noſtra ad haſtas, & clauas [vi & virtute.] Laurus à fulminibus tuta, [nec ira, nec ignes.] Larix Vitruuiana in cæſareis incombuſta [vis neſcia vinci.] Hemorocallis alijs, atque alijs ſingulis diebus floribus emiſſis [vices dedit æmula virtus.] Palmarum aſpectus coniugalis [Paret amor paribus.] Palmaceus trabs pondere impoſito [excitat non comprimit.] In minimis dum maxima ſunt nobis, Sinapi è ſacris poſita. [è minimis magnitudo.] Capparis [ex arido ſapor.] Vitis racemis plenis [non flos, ſed fructus.] Aurantia [aut flos, aut fructus.] Ficus cum fructibus [& flos & fructu.] Eadem efficacius. [flos omnis in fructu.] Cornus noſtra ſaxoſis obſtricta montibus [emergere.] Vitis ſuis cum racemis ſed acinis ablatis. [Patres noſtri] quæ hic indicaſſe ſatis. Sedum appoſita virtute ſe explicet, ea ſemperuiuum facit, vt ab alijs notatum. mater enim eſt perennis vitæ. reſiſtit plantula omnibus aduerſis conſtanti firmata ſucco, ſuccedit, quæ torida ſemper & inexhauſta, quæ quouis ab æſtu ſiccari nequit, quamuis minuſcula Rorella. Corona nobis è Papyro [Aere perennius] quæ inſtimulet. Laudo quæ ab alijs, vel ex hiſtoria antiquæ penu, ex Martis, ac Saturni Gramine, defenſio, ſalus, fiducia in aduerſis ex cordato Perſeæ pomo linguatis folijs virulentiæ depoſitione mutata patria, ſigna. ex Abietis montana materie ad mare nauigijs currente, vel ex periculis ſtipes. Momentanea felicitas breuis exaltatio ex cucurbita vltra Pinum conſcendẽte. Nuptiæ, ſponſæque ſuis cum Cydonijs. fiſtula è ſemper virenti pallenti Buxo. Plura certè quæ ipſi ex Plantis aſſiduè ſumimus in noſtris ædificiorum picturis exprimere ſolent, loquentibus, docentibus aulæis. odimus enim quæ muta ſplendent, nec animum inani pictura paſcere conſueuimus, ſi quod proſit ſimul & placeat adeò facilè iungi poteſt, & oculos ſimul, & animos iuuare.

Emblema.

Fabarum ſolemne illud Pythagoricum præceptum in primis fuerit. Quod tamen vel à munijs publicis, prophaniſque cõmercijs; vel à venereis dementijs abſtinendum non à legumine vult: dum hoc ſuffragia in comitijs præberentur; dum hoc aut inſtrumenta ipſius Veneris deſignarentur, aut inflata magis cierentur in furorem. Scio interim apud Lucianum non ſine myſterio cremorem hunc cruentum eſſe, & quæ de mortuis parentalibus manibus lugubribus floris litteris inferorum portis, ac cognominibus, quæ de ſomnijs, deque Aegyptia, & Romana Dialis Flaminis ſuperſtitione fabam eruditam reddere ſolent, fabaceamque abſtinentiam ancipitem. Illa Cumini æmula in ſalini contubernio familiaritatis etiam prouerbium dedit. aliud dum cuditur. Expreſſæ porrò Aenigmatibus à Sympoſio Malua, Beta, Cucurbita, Cæpe, Roſa, Lilium, Vitis, Arundo, Spongia.

Gryphus. Aenigma.

Monitu *Scrupoſum ſignum.*

Liliorum, ſiue Papauerum vertices ſummos, elatiora ſcilicet capita demetebat ille, vt tyrannicum firmandi imperij præceptum traderet. Contrectati Ocymi odorem, contuſi fœtorem Ianuenſis ille Moderatori repræſentabat, vt ſubmoneret Populos imperio conterendos non eſſe.

Impedimenta procerum habentur in ſacris, nec non humilium exaltatio ſpiritus ſimul, ac vires, in Regis illa electione inter ligna: a qua pingui ſuo ſucco excuſauit ſe Olea; dulcedine ſui fructus Ficus: liquoris ſui præſtantia Vitis: vt tandem Regnum aſperiuſculæ Rhamno contingeret. Siquidem & hæc ſpinoſa ſub vmbra omnes recepit, & ignis minas in Cedros vſque Libani effudit.

Rubus apprehendens, lædenſque Vulpem Aeſopo & Gabriæ, quæ conuiciabatur, & te ipſam increpa audiebat, notat inſaniam accurrentium ad iniurios pro beneficijs, & ſocordiam aliena vitia non ſua agnoſcentium. Idem amiſſis in Mari veſtium mercibus prætereuntium veſtes retinens, & attrectans vt ſuas inueniat, in ſua vnumquemque recidere ſemper deſignat, & cauendum ab illis qui ſua perdiderint, ſiquidem alienis poſtmodum inſtaurari curent, vnde ad quæcumque peruenerint ea arripere, & retinere ſtudent: ſimul autem & vncos, & tricas vitandas. Vite verò pampinis condenſis Ceruam à Venatoribus tegente, quam poſtea arrodens detectam prædam reliquerit Aeſopo, & Gabriæ eadem ab iniurio hirco amotis pampinis potius adiuta vinum producente ad eius in ſacrificijs mactationem, quid aliud dictum, quam pœnas, eaſq. atroces ingratos erga benefactores manere, benefactoribus omnino illæſis. Rubo interpoſito Punica & Malo de pulchritudine contendentibus in tituli partem, deriſio eſt apud Aeſopum inanium ambitionum, & titulorum vili ſtatim in conſortium accurrente ſocio. Inflata pulchritudine, & ſpernente Dumos, Ruboſque inde ſecuris tempora abſcindendis membris ſubinferente, & canente Auieni ore: quam velles ſpinas tunc habuiſſe meas, procerum fortunatorum pericula habentur, & priuatorum ſecuritas. ſcilicet deformis & humilis ab humanis tutior iniurijs. Oliua & Arundine apud Aeſopum contendentibus de tolerantia, viribus, & quiete, vt Aeſopo vel Quercu, & Arundineis calamis, vt Auie-

Apologus. Fabula.

Tab. 10.

mere voluntatis qualitates, conditiones habebis. Quibus in propriam vtilitatem ductis ad probitatem, ad ſapientiam contendere poſſis, ipſa docente natura, ſuaſque regulas obo culos proponente nõ myſticè, & ſignis tantum, ſed & euidenter viuis etiam proprijs exẽplis, necnon alienorum etiam recordatione, & ſuggeſtione, improperia tandem ad minas vſque, ac deriſiones addente, vt reſipiſcas, rubo-

Virtus Plantæ Morale ab ea præceptum.

Monitu etiam, vel ſententiæ quadã indigitatione picturæ modo

Mythologia.

Auieno flexibilibus quamuis irriſis, venti vim maximam declinantibus, illis verò robuſtis reſiſtentia penitus confractis, prudentia exponitur, modeſta inclinatione violentos impetus eludentium, temeritas vi obſiſtentium maioribus. Quæ verò Gabriæ Vulpis racemos dum conſequi nequit acerbitatem acinorum comminiſcitur, illa neceſſitati leniter ſubiugandam voluntatem docet. Herbas denique implantatas infelicius genitis habere in terra, optimæ matris, & nouercæ differentiam apud Aeſopum ſtatuunt: & ciuium ac aduenarum in Ciuitate locum, & Pyrum quæ cito tranſilit, inde que excidit Cucurbita prouectos repentino fortunæ motu labiles ocyus oſtendunt, contraque ſuo cum robore permanentes illos quos Virtus ipſa valido firmauit ſtatumine meritorum.

Arbor certè homo, beneque arborum in morem Genealogi gentes ducunt. ſtirpeſque dicunt Antiquum homericum, nimiſque verum illud, Genus Hominum ſicut foliorum. Quam multi inde à folijs, ſiue ſtirpibus ipſis morum characteres? Videas corticoſos leuiores ſubere, Phellinas ſuberinos dixeris, qui & alios cogant ad leuitatem, ſtultiores Terebintho, clamoſiores ardente Lauro, proceriores Alno, Rubo arefacto præfractiores, criſpiores, molliores Apio & Spongia, eaque bibaciores, Clematide Aegyptia graciliores, Moro maturiores, Cucurbita ſaniores, ſimiliores Ficu, viliores Corchoro. Quot cruribus vel mutuatitijs ſcipionibus nixos arundineis, vt perſæpe vitem decipiat vallus? Quot Pepones potius, molles, aut ſtupidos Fungos, quàm viros dixeris? Betizat iſte, ille lachanizat, Cæpas alius edit ærumnoſus, Cypariſſi fructum referunt complures. Non ſatis eſt quibuſdam Ficus diuidere, ſed Cuminum vſque ſecare, Milium terebrare conantur. Victus varius, at Vitæ ratio multò magis. Terreſtris & ſine ſanguine Cæna, Cicernus Bacchus, & philoſophica illa Lens, & ad ollam, & ad vnguentum, & omnia, ſyrorumque in oleribus diuitiæ ac additamenta, Azanea mala, Lampſana victitare, & Cappari illos iuuerit dumtaxat; quibus hortus altera ſuccidia eſt, neque igni egent; vel quibus agreſtibus oleribus, & Carduis veſci placet, reliquis vt egenis etiam non paucis Eruum. Iſtmia pro corona non multi certauerint. Rari Ficum cupiunt, Alliumque in retibus; dum multi aluntur Ambroſia, qui Fœno potius deberent. ſatis Quercus dicent, ad lautiora ventum iam eſt. Lotum irretiti guſtarunt plures, Thymo, Thymbra, immò & Sinapi ſunt qui acrius veſcantur, Rarus qui Origanum tueatur æqua mente. comperias Mandragoram & Strychnum vſque bibentes ſomno veterno, ſpiſſaque correptos inſania, feraci vitiorum meſſe à craſſo, beneque ſtupenti otio. Mandrones quoque à Ficulnea nauicula. Quid potius huius farinæ hominibus condixeris Anticyræ, ne nauigent. Helleborum bibant, vel Scyllas à ſepulchro vellant, Naſturtium comedant? Laconicum ne Tithymalum illis obtuleris, qui proprijs ita lippiunt in rebus? Gallamne bibendam nepotibus, non quibus nil Bulbus profuerit, ſed quibus nullo opus eſt Bulbo amara nimis glande. Et qui riſu profunduntur Sardonio benè petulanti? Quid Fabarum Arroſoribus, & qui cum his Allia comedunt ad extremam vſque fabam incaſſum reclamante ſilentij præceptore? ſcilicet illos qui Cuminum ſerere, Ocyma quoque & cantare, ſpinas colligere, linum lino nectere, in ſyluam ligna ferre: Samiorum inter flores in Anthemuſa dormitare, Roſam cum Anemone conferre, Anagyrim ad fœtorem vſque commouere, miſeroque in agro Filices enutrire inculti ſolent rudes inepti; vel extra omnes Oleas, intraque aleas irrequieti petricoſi, quibus prouoluta certè ſaxa, nullo vſpiam Muſco obduci poſſint; fruſtra Byſſinis ad virtutem compellaueris verbis: fruſtra vel Cedro digna loquutus, leguminum nunc meſſem indicaueris, flores Viticem miſiſſe, maturuiſſe botrum, dandam ſedulò operam litteris, nec cum præterierit quærendam aut è Scylla Roſam, vel Hederam poſt Antiſtheria, Mentham bello colendam non eſſe. Moly nigram, & difficilem radicem lacteum florem: dulcem tandem fructum arduum, ſed perutile opus. Satis Biblo vbertatis ſpicam non ferre grauem nec poſtulare. Quippe ne intra quidem Apia vnquam admiſſi, non vitiata Nuce doctrinæ ſibi, vel tantillum vt Mydas in Faba comparauerint: talemque ex herbis faſciculum, in quo plus ſibi Aloës, quam Mellis compererint ſicco conſtrinxerint Iunco, vel Porrifolio, quo fatui amatores fragiliſſimo, & igniculos ciente ſuam ſibi crumenam vinciunt prodigentia perditi. Obſliterint potius ficulneo muniti contenti gladio, dum minimè ſciunt quantum diſtent æra Lupinis, quid vile ſit, quid pretioſum, non ſecus viris intermixti, ac Corchorus inter olera. Similes habeant labra Lactucas, nullo tale gramen manſueſcit aratro, nullo ferè perit ſydere, nec facile radicitus extirpatur. Operæpretium ſit nonnulli ſi auſcultent; anguilla ficulneo folio retinenda, nec mirum ſi, non è vite Rubus, ſed è fœtidis folijs odorus Flos, è vepribus Roſa, ſique ſpinoſum in prato aliquid quod auerruncandum, paruula interim ſpina ni bona fuerit; haudquaquam mala. Surculus ſurculum fert, botrus oppoſitus botro matureſcit. Quercus multis deijcitur ictibus: erumpit fungus in horam, & Aſparagi, vel in Auguſti culina celerrimè coquuntur: alia, atque alia ſubinde quærenda Quercus. Qui aliud nequit, Cupreſſum ſimulet. Aut flos denique, aut Cucurbita. Cedri quidem, at numquam cadentis altitudinem, pulchritudinem, odorum ſpiritum heroica quæ virtus ſuperauerit faſtigio. bona Arbor fructus dabit bonos, mala malos excidenda, & igni committenda, vt quæque ab eis quæ protulerit dignoſcatur.

Parœmia. Prouerbium. Adagiũ.

Monitum.

Quid modò Sycomorum, quid Blitum, Betamque inſulſa tibi, ſtupidæ ſtultitiæ nominibus dedecoras? Sapiant alijs viuentibus, Blitteus fueris tu ſi quæ ori potius quam cordi ſapiant perquiſieris, dum & acrius admonuerint, quæ vtut ſapida minus, obſonia tamen ſupplent, tu non inutilis tantum, ſed damnoſus abſumis.

Olea dum conſcendentem vitem ſuis cum racemis horret, Prudentes à vino abſtinere monet: Vlmus quæ etiam poſtquam aruerit ſuſtinet Vitem, & è contra, quæ aridam Vlmum adhuc contegit, & complectitur Vitis, Amicitiam vltra mortem protrahendam. Quercus ramos quæ non protollit in altum, niſi pariter radices in imum dimiſerit, firmitati ſimul ac incrementis dandam eſſe operam.

Dogma.

Humiles plantæ, quæ calcatæ, & compreſſæ non minus virent, ſed etiam lætius inſurgunt, ſumendos in afflictione animos, aduerſaque tolerando ſuperanda eſſe monent. Id præter vndique fuſum Gramen præſtiterit Fœnum Græcum Chamæmel. Hiſpanic. & muſcoſæ ferè omnes, quæ nobis vias pulchrè ſternere ſolent.

Qui conferto à lumine ſeſe contrahunt flores, vt Triſtis inde dictæ arboris Lazuræ admirabilis, inflatos, tumidoſque dimittendos eſſe vultus a ſuperna luce, ſummaque veneratione ac humilitate.

Metl, quæ multos poſt annos cum ſuperbiſſimè multiflorum caudicem, ſupra adſtantes etiam arbores emiſerit inde exſiccatur, Triumphos Mundi, & pleniora illa extrema coarguit gaudia, quæ ſubſequens occupat luctus. Putrigena inde Fungus venenata, qui maximè allicit eſca, immanem præſentis, vel leuiuſculi boni vim, quo præoccupante, futurum omne quamuis ingentis molis, & emolumenti, veſanis nil proſpicitur.

Phallus, qui inhoneſta facie, putriduſque ſua vi frangitur, dum impetuosè promittitur inſanos Veneris impetus mole, qui ſua ruentes nos rumpunt, demonſtrando; abſterrere nos valet ab huiuſmodi efferatis motibus.

Quid multirepa Hedera præterea? Bacchum ea, ſiue Oſiridem refert, à quo ſata, inebrians, & ipſa commanſa, concidens inde, annoſiſque accumbens arboribus, parietibus quaſi baculis firmata, in reciprocam ruinam, ſenectutis oſtendit ſilicernium, quod & in vino. ab hærendo fortè dicta, nexus tenaces, multiplici ſcribens complexu, quibus maleſani Lieo correpti mente ligantur. Labile atque aridum, quod in Mundi fauoribus, ac fortunis notat, & eam beneficijs rependi gratiam, qua ſufferentes, diuque ſuſtinentes, nutrienteſque arbores in aridam vſque mortem ducit, ſimulque ruitura proſternit. Poëtas interim expreſſerit, qui pertinacius famæ ſubnixi humeris exſurgere conantur. viret ea ac pallet, cum ipſis, labore nimirum ac nomine.

Arundine iam ſagittas vides, & calamos, fragilitatem imbecillo adiumento: & inania, & nodos. confringe, calamitatem habebis, vel nomine, vel abſono fragore dicentibus: faſciculos interim litterarios. Quid hic ominis? & litteris, & armis aduerſi plurimum imminere, ni firmitatis, & munimenti ab ipſa virtute quod opportunum fuerit apponatur. Vtinam calamis nulla intereſſet vanitas, nulla obueniret calamitas.

Viſcum, quod ſua non ſeminat arbos, nec nutrit, aliæque paraſiticæ plantæ, quæ aliena quadra, alieno ſucco victitant, dum nutrices ipſas exhauriunt; quàm arcendi ſint à dorſo noſtro Paraſiti, Scurræ, gnatones, inutileſque homunciones præmonere videntur, præſertim Cuſcuta, & Epithimum, quæ è terra ſubſilientes Linum, aliaſque plantas complexu plurimo deuinciunt, & ſtringunt, maternaque humo prorſus relicta illis inuiuentes abſumunt, & ſtrangulant. Meretricum complexus, illaſque perplexas tricas apprimè repræſentant; quibus tam illæ, quàm aſſentatores verſuti, ſubdolique in aulis plures nos vndique circumueniunt, arctèque comprehendunt circumplexos, reiectiſque, & quammaxime abſconditis propriæ originis nidulis nos, noſtraque omnia in ſe pertrahentes diſperdere, conſumere aſſiduè conantur, vt niſi caueamus, niſi cane peius & angue fugiamus, bardi, blenni, fungique profectò ſimus, miſeram incaſſum ſpectantes malorum effigiem.

En quæ commoneant agminatim. Terram ramis quæ petunt, & in multarborem conſurgunt ſumendas ab humilitate vires, figendas alias, atque alias radices, vt firmiora ſubſequantur incrementa. Quæ tardius præſuaues producunt fructus, vt Palmaceum omne genus, paulatimque, beneque perficienda opera. Remouendas laboribus difficultates, aperienda quæ obſiſtunt, illa præmonuerint, quæ in altum proferunt nobis, multoque & præduro occludunt cortice, vt Coccum, Nux, Amygdalus, Pinus. Pulchra inde minus, ſed perutili fruge, & quæ aſperum & puluerosum quamuis elegantem producunt, & ſpecioſum; formæ haudquaquam credendum; nec gratiæ, quæ iucundo ſapore noxam pernicioſa inferunt voluptate: expectandum potius graui à labore, & inſignem fructum illæ docuerint, quæ amaris ab radicibus prædulcem ferunt. Perutiles dicunt lachrymas, Balſamiferæ, & Copalliferæ Ornus, & Styrax. Patientia famæ odorem longè, lateque diffundi, quæ in ſuffitus vſurpantur; & ſplendorem vſque illius per aduerſa quæcumque, quæ à conciſione lucent ligna; & quæ ferrum ferrea ſuperant medulla, heroicum etiam ſpiritum inferiora induere. Quæ floribus, frondibus, nullo, aut perexiguo fructu abundant, pariter ac verboſos, & elegantes, minus tamen operi deditos viros contemptui eſſe, vt Italorum Beluedere, quæ virenti elata, ſed ſuperuacua Pyramide, ad ſcopas tandem, & deuerrenda pauimenta damnatur viliſſimo miniſterio, quo & illi atterere Magnatum Aulas ſolent. Huiuſmodi autem omnia, quæ viroris coma, aut colorum floſculis nimium luxuriant, indeque concipiunt nihil; bene quidem illos redarguerint, qui deliciarum, diuitiarum, nugarum pleni inter inania, ſemper inutilem

Parænesis.

Tab. 10.

ruboremque ex ipſo vire contrahas, & abiectis vitijs, animiſque ægritudinibus, virtutũ omnium amicamine decoratus in opificis ſummi Dei Optimi Maximi amorem aſcẽdens perfectionem, felicitatem, beatitatem ipſam virentem perpetuò, ac florentem in ſempiterni veris, & incorru-

Plena concione excitatio.

Jem perterunt vitam, cuius à virore breuitatem, Solſtitialis illa, quæ repentè exorta, repentè occidit Ephemerum; & huiuſmodi. Suauiſſimam porrò etiam illis virtutem, qui initio minus delectationis ab eius cupiunt, præſertim Muſarum ſtudijs ipſius Muſæ fructus admonet, quibuſdam cum primò guſtauerint minus gratus, qui deinde eo repleri nequeant affatim. Pomum ex Arbore vnicum Cacho referunt, ſed prægnans pomis, Troianum dixeris pomum; ſubmonuerit cumulatis viribus ab eodem Viro plura Virtutis opera, quæ disiunctim à multis, vix fierent patrari poſſe.

Profectò quocumque amœna per hæc vireta diuertere, animoque excurrere volueris aliquid arripere erit, quo iuuari in moribus poſſis. Iam autem ad virtutum ſummam, & complementum quo perficiaris, vel te nolentem & inſanum impellant Plantulæ, & pertrahant. Tribulus ita te benè tui ipſius conſcium [liceat quæſo] tribulet, vt aquas fundas, vt in illis eam conſpicis fluctuantem, ex oculis inquam quibus plurimum, ni fallor, deceptus es. Aptiſſimè quidem à Tribulo mente noſtra ipſamet tribulata. Aſperi corticis fructus eſt medulla ad cibum, ad panem vſque dulcis, gratior ſuccus præfractis aduerſis atque exantlatis. Inter aculeos cibus abſconditur, paruulus, caducuſque inſidet qui appareat floſculus; non enim rerum facies aut ſpecioſa quæ videntur, ac defluunt, ſed quæ reuera conſiſtunt curare debemus: quæ inania, quamuis pulchro obueniant aſpectu, ea minimè morari nos poſſint, quominus ad ſolidiora properemus. Circumſtat Lacuſtris aqua, totam ne obruat, conceptis illa ſuperius ſpiritibus exerto ſe vertice ſuſtinet: fruſtratur fluctuum impetus ima ſolo innixa radice, nec fibris ſe credit per aquam ſparſis. Ita obuerſemur Nos in huius vitæ fluctibus, vt quamuis nutriant, circumſtent vndique, ſubmergere tamen nequeant, ſpiritu fultos, & ſuperiori eminentes parte, ſupraque firmam fundatos petram. Repentè ſi ſuccreuerit aqua, hæc admirando erigitur niſu, & elongatur ad aëris retinenda confinia, vt nullo pacto ſuperata remaneat. Decreſcente retrahitur humore, ſumendas ita nobis vires, & modos, ne tenebræ, ne aduerſa nos comprehendant, aut ſubmittant, refringendos ſtatim ſuperbientes ſpiritus, ne inani vllo efferamur impetu: contrarijs proſperis æquè rebus ſeruanda temperatio, hiſce vt mitiores, illis fortiores fieri poſſimus. Vlterius. Aquarum hæc alumna medijs in illis victitat, nec tamen aliquid fert, nec concipit niſi cæleſtes impluerint. Quæ certè inferius circumſtant bona, potius bonorum imagines quamuis alant, retineant, abſque vllo tamen fructu ſteriles nos, miſeroſque ſemper habent; ni è ſupernis viuis illis fontibus inexhauſtis imbres deſcendant, qui nos beare valent, fructuque felicis gratiæ perpetuum ditare, ac implere, ne iterum ſitiamus. Quos dum iam animo fontes deſideras, reſpice noſtræ huius felicis Tribuli faciem, vt amplius, ampliuſque te prouehere poſſit. Triquetra dico folia, triplicem coſtarum diuiſionem, triquetrum fructum & vnicum, immò vniualuis indiuiſi ſeminis, interiori cordis figura. Lege hoc in plantis, vel Trifolijs innumeris, & Trinitate inde dicta, additis, admirabile myſterium; vt ad ſacroſanctam Triadem cor totum, & mentem erigere queas. Recole Creatoris ſummi erga te in hiſce notis beneficia, vel in hiſce minimis admirandi opificij ſigna. Vt quocumque tempore plurimum proficere poſſis, dum quauis die Tribulum cum floſculo, & fructu inchoato medio completo, tenello, & ſolidiori, reſpectas. Potentiam recole ineffabilem. Sume & Nati ex Sanctiſſima Virgine Redemptoris figuras, quæ ipſius exortum, quæ paſſionis illius [quæ in tui gratiam in Olea Pacis, Palma victoriæ; veri roboris Quercu, in multiplicis trophæi arbore, in victoris Cruce triumphali, in ligno vitæ deuicta mors eſt] ſacra inſtrumenta ſubindicent. Vniſeminis Tribulus concluſo vaſculo, è puriſſimi candoris nucleo, ita germen mittit, vt illud ſemper integrum permaneat. En Virginei partus figuram, quo Natus Vnigenitus habitauit in nobis, exprimente id in herbulis natura quo ipſa ſuperatur vniuerſa, quo omnifariam extupeſcit ingenti miraculo. Iam & Tribuli aculei diras illas pœnas, ſed & clauos ipſos & ſpinas deſignare videntur, quæ congeſta in Paſſiflora Granadilla, alijs dicta propè flumina inexpletum lugente humo, prolata tibi habes. Exſurge igitur cum Tribulo bene cordatus per aquam, cum Palma per aërem, cum Palma, quæ terram ita deſerit, vt vix ipſi ad trahendum ſuccum filis appenſa remanere videatur; Cælum ipſum pete, vt ipſiſſimam Palmam victoriæ arripere poſſis, & Cælum violenter rapere. Extolle à Tribulo, & Triuniformibus herbis à Paſſiflora, indeque ardentis ſpiritus Acriuiola, quæ in flammeo, & ſplendenti flore igneas tres linguas Sancti illius Amoris perbellè depictas refert, quæ lituris munerum ſeptenarium etiam ſignat, ternarium ſemine complet. Cor, & mentem extolle, diſce à Solis flore, Phaſeolo, Lupino illo horario, Heliotropijs omnibus, Selenotropio, quæ inferiorum cum ſuperioribus nexu lumina reſpiciunt naturæ, quæ ad creatum vertuntur Solem; vt ad Increatum Maximum Optimum Sapientiſſimum Patrem Luminum te conuertas, & admirando ex ordine conſtructione viribus multitudine morum documentis, ſacriſque figuris ſtirpium, Opificis Omnipotentis amore incenſus, virtutes per omnes, vel minima purgante Ezou excuſſo quouis mortali, quouis infenſo Tribulo, ad Cedrum vſque per Miſericordiam, Pietatiſque eo notata opera, ex bene fragrante incorrupto, maximèque efficaci ſpiritu prouehari, atque ita excellas ad ipſam, vt Felicitatem, Beatitatem ipſam propius, propiuſque accedere valeas: ad quam vel minimæ, contemptæque herbulæ, vel ſuis aculeis, ac tribulis; excitare te, atque incitare potuerint. Hæc, hæc monendi pictis in ſtirpibus vis, ni ignauus prorſus, ac ſtupidus obſtiteris.

incorruptibilium fructuũ Paradiſo conſequaris.

Audiſti loquentes chartas: antiquius locutas, nec arte, aut mangonio adiecto, ſed ſponte ſua ſtirpes, ſcito. quippe folia hæc, ita exſcripta inuenies, vt abundè perutilis doctrinæ ductibus mentem ipſam perficere, & cõſulere valeas, nec alio, quàm Summi Opificis ſapientiſſimi calamo notata ſunt, vt tecũ vndique in rem tuam colloquantur.

Quam plena in agro, in Eremis ipſa Bibliotheca, quam multi & monitores, & Magiſtri docet Religioſa illa ſolitudo: monent confertim ſacra illa nemora. ad Chriſtianã pietatem virentes, creſcentes vbique libri aperiuntur, nec credas antiquos illos ſummæ probitatis Patres in huiuſmodi receſſibus, chartaceis carentes lituris deſides fuiſſe; qui tali aſſiduè lectione perfruerentur, qui talibus in cõtemplationem impellerentur ſtimulis, pellicerentur doctis amœnitatibus.

Tab. II.

Elucet in omnibus Creatoris Maieſtas. Porphyrio non Thus neque aliam victimam antiqui, ſed folia velut primam pubeſcẽtis Naturæ lanuginẽ manibus decerptam Dijs adurebant, quo ſigno Deum Creatorem teſtabantur à quo herbæ & quæcumque in terra orta ſunt. ferebantur & Rami, germinibuſq; omnibus veneratio quædam exprimi ſolebat, veluti primo nutrimentum, & incrementum obtinentibus, fructumq; promouentibus. Myrti Palmeq; appenſis Perſeæ Arboris fructibus geſtamina, cor, & linguam Deo dicandam eſſe, Myſterium habebant Hebræis, figuris vt ſuperius deſignantibus. plura quoq; accedente igne ad odorem, calorem vſque & lucem.

Titulus Plãtæ ornamentum, laus ſtirpi[s]… :

- Decor
  - Nobilitas. Fama.
    - Dignitate, claritate, plantæ decus.
      - Honorum prærogatiuis.
        - *Myſterijs nonnullis antiquæ ſuperſtitionis.*
          - Eat [?]us quidem, vt Numen habere credita ſint Aegyptijs Allia, Cœpæ; ridet moralis Satyra Numi[na] in hortis nata. Acria fragrantia, immo lacrymoſi odoris Numina. Et Quercus apud Gallos, quæ ſu[os] Sacerdotes ſortita eſt, & Driudas inde dictos, & Dodoneo Ioui ſacras, quas Vocales etiam dix[e]runt cum Columbis, & in Vrbis Exquilino Quercetum, cui Nymphæ illæ Viræ Querquetulanæ d[i]ctæ præſidebant. Adde & Fagum, vnde Fagutal, ſacellum Iouis cum Fago ſacra, vel Fagetum in Exquilijs, in quo templum Iouis Fagutalis. parum enim retulerit, ſi Plinio auſcultaueris, vel Varron[i]. Colitur Ficus Arbor Plinio in foro ipſo ac comitio Romæ nata ſacra fulguribus ibi conditis. Ruminalis Romuli Lupa. Nauia ad Puteal Libonis. Certè & Solis arbores Lunæq. ad Alexandrũ oraculis claras aliasq. ſacras cum ipſis Lucis abundè apud Antiquos comperies. inductã famis illius rabidæ Eriſichto[nis] perniciem, quaſi à Cerere, & Nymphis vlciſcentibus, & Quercus, & Nemora impiè exciſa, qu[æ] ipſis dicata erant. Oſchophori ramos in ſacra ferebant. ſceptrum Iouis eius edolatum ligno Cupreſſ[i] honorem dedit apud Pythagoreos. Antiquiores rudeſq. magis è Quercubus ac ſaxis nati dicti ſunt.
          - A Diuis & Heroibus inuentoribus dictæ, vt Mercurialis Artemiſia Heraclea, Chironium.
          - Sacro apud Antiquos vſu, virga Ianalis. Spina nuptiarum facibus auſpicatiſſima à Sabinis vſque rapt[arum] triumphalis Laurus, princeps autem Verbena, ſiue Herbena inde Hierobotani dicta, & Sagmen; Cincinnalis, multi quidem & nominis & nobilitatis apud Romanos noſtros, dicente Plinio, nulla Ro[manæ] nobilitatis plus habet, quam Hierobotane, è qua ſacrarum decermina frondium, quæ à Legat[is] ferebatur ad hoſtes, qua Iouis verrebatur menſa, domus luſtrabantur, purgabantur, ſternebant[ur] Aræ. Peruia ferebatur Verbena ius ſacratum Ioui iurabatur Sagmine, cuius nominis & aliæ herb[æ] participes fiebant, cum ſacris vſibus adhiberentur, expiationibus & Amuletis à Græcis quoque ea plurimum adhibita. Ab ea denique & Gramine vt vulgaribus & quouis pede tritis Herbariæ autho[ritatis] plurimum, Verbenarijs quoque dictis. Altius quæ ex Reccho Indorum Sacerdotum Fanatica Ololiuhqui ſerpentum prudentiam, ſapientum quoque herbam vocatam, cuius vicem læuis Smilax cu[m] Dorychnio perbelle ſubire inter noſtrates poſſent, lymphatis mentibus.
          - Dicatione qua nimirum Antiquis Olea Mineruæ, Myrtus Veneri, & Hedera cum Ferula Baccho, Cere[ri] ſpica, & Cerealia inde dicta quæcunque. Quercus Aeſculus, & Iuglans Ioui, Pinus Cybeli, & Pan[i] Populus Herculi, Laurus & Lotus Apollini, Cupreſſus Plutoni Proſerpinæ, Diti Siluano, Acer St[u]pori. Gramen Marti, Abrotonum Iſidi, Heliotropia & Helioſcopia omnia Soli, Narciſſus Furijs quibus Aconita potius ex furiali veneno.
          - Admirandis proprietatibus. vt luce Baaras Ioſephi Aglaophotin Nictèretum, & quæ huiuſmodi dicu[n]tur. ſunt ex nuperis, quibus & Ophiogloſſum, & After Atticus luceant. omnibus quidem ligna ex popu[l]neo, & querno genere quædam in putredinem humefacta, lucem mittunt. Aproxis Pythagorica N[e]penthes Homerica ſi hæc luctum, ſi dolorem arcet; ſi illa in ignem vſque violentiſſimum ſua ad ſe r[a]piens exercet iura. addat Chryſophilus vtut doloſus, quæ ab auro & in aurum ſi vllæ refulſerint p[o]tius pulchri nominis cauſa.
        - Celebritate ſiue rei ſiue nominis apud Heroas.
          - Sophos.
            - Venerata Pythagoræ Faba, qui ventri indulſit, non omne legumen, quam nec dentibus vnquam, n[ec] pedibus conterere voluit: ſiue præcepto ænigmatico, ſiue ex cremore illo ſanguineo & Myſteri[js] à Luciano deriſis, de quibus ſupra.
            - Iuramentis Socraticis nobiles Quercus, Platanus, Braſſica, quæ non tantum inter Acriolera præcipu[a] ſed omnes inter herbas antonomaſtica dignitate prolata. Eius laudes apud Catones, & Antiquos Pat[res] confertas habes, immo eam vnicam Romanis ſexcentis annis & cibos dediſſe, & Medicinam feciſſe notum: dediſſe & faſtidij ac mortis prouerbia ſolemnitate ſua, repetita ſcilicet, recocta Crambe & quæ maledictis famam obtinuerunt Cuminum atque Ocyma. Lens inde Aeſopica prætereunda min[i]mè eſt, vtpotè Philoſophorum plurium cibus.
            - Celebratæ à Poëtis; alijſq. extra rem plantariam ſcriptoribus, vt Dictamnum, Amaracus, Acanth[us] Caltha, Amellus Virgilio, Lotus Hyacinthus Homero & Crocus, cuius vel à Troianis temporibus h[o]nos. Viola Lilium & Roſa à pluribus præſertim bibaciſſimo Anacreonte. Florilegi certè & floriloq[ui] Poëtæ omnes. laudent modo Tulipas & Anemones, quæ & primas hodie in hortis, & ſecundas & re[li]quas omnes habent. Lepidus Plautus formidoloſas herbas habet, dum ſceleratam Sinapim terit, t[e]ſtem antea dederat obſoletus ille Romanarum Muſarum parens Ennius ſociam mœſto Cepe. Moly Mercurio & Homero & Veneficijs nobilis deſtructis, vel potius Virgiliano Luſu ad hortorum cuſtod[iam] relata: faſcino quod præfiſcine non egeat.
          - Proceres alios.
            - Dignitate Floris Indis Regibus Coatzon Tecoxochitl Lyncea noſtra magno in pretio, in qua ſcilic[et] figura colores, colorum mixtio, ſimul colludere videntur, ipſæque maculæ conſperſæ pictorios que[m]cunque luſus eludere.
            - Præſtantia ligni, Ebenus Neroni allata, rara vſque à fine Imperij, tertia in tributorum auctoritate. à Pom[]peo Magno in Mithridatico triumpho ductam arborem hanc miratur Plinius. Noſtra verò ætate n[on] rara, nec vniuſmodi, nam præter nigerrimam, ſubfuluam, violaceam, immo & purpurei decoris hab[e]tur, dum benè nummata Principum marſupia Naturam non ſolùm obſtetricis officio magis iuuant, ſ[ed] eam noua ſemper concipere & parturire compellunt.
            - Odore primo & viribus Balſamum apud Iudæos (quibus & Aegyptijs conceſſum) horto regio magn[a] æſtimatione habitum. Veſpaſiano oſtenſum, quo in frutice ſæuiere Iudæi, defendere Romani, [] dimicatum pro eo, vt Plinius refert, Fiſco inde ferente.
            - Ad Coronæ vſque publicum honorem non ſine myſterio Laurus, Quercus, Olea, Myrtus, Heder[a] Pinus, Baccharis, Apium, Gramen protractæ, vt in præcedentibus, plures verò ex odoratis cum flor[i]bus ad ſympoſia, & res venereas. Porro Myrtus Principum frontes cingere ſolita prouerbio locum de[]dit quo Coronam myrteam ambire quis diceretur. multo Palma nobilius, à qua quod inclyta poſt fac[ta] tribui ſolita eſſet, Palmarium facinus heroicũ appellaretur. Ironicè contra reprehenderetur quod ſecu[]

Lauri honores, & titulos antiquos & recentes belli, & pacis quis affatim dixerit? multa Plinius, plura forte noſtri temporis ſcholæ, in quibus ſunt, qui lauream ſumpſerint, qui affectent lauream & laureati, & à fructu baccalaurei ante fructum.

- —Præſigni illuſtri ad publica vſque ſigna.
  - Inuentione ab ipſis Heroibus nomen ſortitæ, vt Lyſimachia, Gentiana, Telephium, Euphorbium Carlin[a]
  - Laſerpitium Cyrenis numiſmatibus expreſſum, Batti Silphium à ſummo honore dictum, in noui rariq[ue] honoris prouerbium vſque Romæ ærario adſeruatum, medicamentis. condimentis, odoramentis fa[]moſum.
  - Spica apud Campanos numiſmatibus etiam efficta, quos felices prouentu reddebat.
  - Quo pacto Orno, & Fraxino apud Calabros Manniferis Arboribus idem honor deberetur. Fraxin[us] certè Homeri antiquiora præconia obtinuit. Linum Plinij, quæ cur ſibi quoque vexilla non ſignau[e]rit quæ reliquis conſtituit omnibus & maiori quidem laude noſtris ſæculis? quæ ſcilicet illi Aegyptu[m] admouerat Italiæ: quæ ligna miſit omne per mare, quæ terras, regioneſq. diſiectas vinxit in vnum; [] mentes colligat hominum, iura ea ſtringit Regnorum, Linum inquam eiq. proxima Cannabis & q[uæ] herbularum nerui aut dilaniati aut contuſi nobis Phytochariſma proferunt.
- Splẽdore quodã exquaſitate notabili.
  - Vſus nobilitate ipſa.
    - Peculiari, vel inſigni efficaci.
      - Alimẽtis & alijs ad victũ primis.
        - Neceſſarijs.
          - Triticum, Maizium, Vitis, Olea, Palma dactilifera, Cacaoatl Recchi, Linum: ex Panis, Vini, Olei[] potionum, veſtium laudibus, ex vſu quotidie repetitis.
          - Secundas aliaſq. plures è frumentis ferunt ac leguminibus, è pomiferis, bacciferis, arboribus, præ[]ſertim Amygdalus, Prunus, Pyrus, Malus, Ceraſus, Tzapotl, Ate, Anona, Recchi. Ficus præſ[]non quod Carthaginem à Catone, à Romano Senatu extinxerint, ſed Darij quod palatum perm[o]uiſſe, adeo potuerint Atticæ; vt Bello Perſico cauſam dederint. Scis de Paleſtinæ grandiorib[us] Racemis: adiunge Narſetica poma quæ in Italiam Longobardos excitarunt.
          - Sed primo forte loco apud Canarios Fontarborem illam repoſuerim, quæ aquam [à qua profectò ta[m] multa viuentibus] ſola miniſtrat.
        - Iucũdis.
          - Sacchariferam mediam interim Arundinem fecerim, cuius Saliteſinæ [vt ita dicam] an iucundita[s] vel vtilitas potior ſit, in cibis, condimentis, fructuumq. omnium conſeruatione; non facilè diſcre[]ueris. Medicina commendat. Collaudat cibaria. Luxus extollit; vt bene ſapida etiam cryſtallo h[o]rarios fructus incluſos, perennes, gemmeoſq. ſimul reddiderit.
          - Prunuli nuperorum in Latio & in Vmbria, præſertim fungilli, Boleti antiquorum, Pepo, Melopepo, Tu[]beres, Tubera, Muſa Orientalibus, Cerebraſſica Cypria, Aſparagi Cæſalpinorum, Chamariphes t[e]nella germina, præcipuè è Circeo monte Caëtanorum Ducum conſang. noſtrorum.
        - —Intercedat hic cenſus ille apud antiquos infelicium arborum, ita vocabant fructu carentes & fuge[] religione damnatas, quæ ſeri minimè ſolebant. addebat ſuperſtitio dicatas Inferis præſertim nigru[m] ferentes. Felicitatis titulus à fructu alijs erat.
      - Medicina, & Artibus diuerſis
    - Multiplici vtilitate
  - Exiſtentiæ numero
- Facti alicuius memoria

} *in ſequenti pagina.*

Plantæ decus — Nobilitas Fama — Titulus Plantæ

Si vitale lignum, ſi vitæ ex lignis ſuccos, vel frumenti adipes, & quæ deinde elæa ab hiſce inferioribus ad ſuperna elato reuerenter animo in ſacris litteris reſpicere volueris; naturæ huius præſtantiã, veroſque à ſumma natura honores, nonniſi cum ingenti mentis fructu percipies.

- Vſus nobilitate
  - Peculiari efficacia in
    - Victu *in præced. pag.*
    - Medicina.
      - Betonica, de qua & Apuleius & Muſa libros antiquì plenos, nuperis etiam prouerbio indicantibus ... modam in medicina poteſtatem. ſubnectamus libro quoque donatas à Iuba Euphorbium, inſigni ... vel à fortunis authore, à Themiſone inuentore Plantaginem, à Marcione Raphanum, Diocle ... Chryſippo Braſſicam, celebratas inde Muſæo & Heſiodo Polium, Eraſiſtrato Lyſimachiam, ... dem Aſclepiadi, Artemiſiam Dioſcoridi, Moly Homero, pluribus quidem laudibus Vrtica Phania ... ſumatur vtrinque nobilitas à facultate ſcilicet & Scriptoribus. Malua Ariſtalthæa præſertim ... dicta & Omnimorbia, Betonicam æmulabitur. de Maluæ, & Aſphodeli bono non ſine prouerbio ... dus. ex hoc cibus cum Ficis præcipuæ voluptatis Plinio, Epimenidis Platoni. Abſtruſæ adducantur ... dioribus titulis. Semmion apud antiquos à potentia maieſtate appellatam, Theombrotion, ... illa Regum Perſarum. quà aduerſus mentis, corporiſq. incommoda vtebantur. Dodecatheon ... auctoritatis, omnibus quæ medebatur morbis.
      - Longè quoque petita China radix, quæ à Sinenſibus noſtro ſæculo dictis, quos Sinas antiquos ... regni nomine decorata mittitur. Quod certè difficulter recens, nec niſi multa pecunia haberi ... celebratur ſæpiculè à Medicis, ægrotiſq. illis præſcribitur; quos curare ipſi vel neſciunt, vel ... vt quæuis culpa à Medico, in medicamenti defectum, vel impedimenta leniter elabatur.
      - Cozomecatl [R]ecchi omnes antecellat, cuius prorſus admirabiles recenſentur lib 6. cap. 57. facultates.
      - Peço, ſiue Tabacum. quam merito Panaceam Americanam Terentius noſter dixit. Tabacologia ... libro à nuperis conſcripto, quæ etiam famoſos hymnos noſtris diebus obtinuit, libellos certè ... Quernum, [Antiquis Gallis omnia ſanantem magna religione petitum, auro defectum, cando ... fago, è Cælo miſſum, Druidis cum ſua arbore nihil ſacratius] & Chymicis Perſicaria, atque Hellebor... ſibi adſciuerunt.
    - Artibus diuerſis
      - *Tingendi*: Iſatis Glaſtum, quã à cœruleo, plures colores parantur, iuuantur ferè omnes, Achiotl Recchi, à tingendi viribus dicta, Lutum, Crocus, Cyanus Viola, à quibus colores ipſi denominati.
      - *Materia*: Caſtaneus ædificijs perutilis, vnde Arborum Regina ab huiuſmodi fabris nuncupata, quod lignum ... bus, tabulis, amphoris, vaſis, & quidem nullis aquæ temeratum iniurijs exhibeat, fructuſq. ... panem & obſonium: cui Quercus ſucceſſerit. Obedientiſſima Fraxinus quocumque in opere.
      - *Calãdi ſculpendi*: Fagus vnde Gutrus ille Faginus Curij, & diuini opus Alcimedontis Virgilio, præter quæ fructus laudes ... bi à nobis nec fruſtra indicatæ, cui in ſimili materia Acer non tantum menſis dicata.
      - *Vitri &c.*: Kali. Nec ars ferè vlla peculiaribus ſuis ſtirpibus deſtituitur, quarum vtatur miniſterio. Vel ſila Nardus priſcos vnguentarios multiplici opere detinuit.
  - *Multiplici vtilitate.*
    - Palma Indica Babyloniorum, quæ in ipſorum commodum, Medica ſubſidia plura, Frumentum, Oleum, Lac, Butyrum, Saccharum, Aquam ardentem, Vinum, Acetum, Aedes, Naues, Vaſa, Arma, ... Mantilia, [S]toreas, Rudentes, Ignes. quid? ad trecentum ſexaginta dicunt quæ exhibuiſſe fertur.
    - Papyrus Biblus, è qua phyluris chartas vnde præſtantia inter herbas, ex ipſa Papyro Nauigia, Cymbas, Fiſcellas, Stragula, Tegetes, Veſtes, Calceos, Vela, Elychnia, Funes, Armamenta Nautica varia, vtenſilia Vaſorum, ligna è radicibus, Coronas è flore, cibus è crudo, ac decocto ſucco, & ſcapo interiori potius, qui antiquis torrebatur in eſcam, & frequenti quidem, ſummoque adiumento, vnde merces tandem ampliſſima Herodoto, Theophraſto, alijſque teſtibus. Nec deſunt qui panem ex ea dicant.
    - [S]partum Hiſpanicum, æmulatione quadam ſubſequitur. e quo Sportas quaſi Sparteas ni ab aſportando mauis, Corbes, Fiſcellas, Fiſcinaſq. omnes, Soleas, Calceamina, Pileos, Cola, Vrnas, Amphoras, Reſtes, Rudentes, Nauium adiumenta plura, craſſioraq. ad ſaccos fila, ſtrata, ignes, Faces, Nexus, & quæ non ad Villaticam illam Catonis ſupellectilem? vnde contempta quamuis nullo decore, aut hilaritate ſpectabilis merces inferenda, tamen ad orientis ditiſſima promptuaria deportetur.
    - Metl Recchi: Mellita, Mellea, Aloes Americana nuperis noſtris. Vinum, Acetum, Mel, Saccharum fundens; fila; acus, veſtes, ſutoriam omnem; reſtes, ſepes, quæ claudunt, quæ ligant; Ligna, Trabes, Clauos, Imbricem, domum, quæ excipiat totam; ad litterarias, vſque quæ moneant, ſchedas.
    - Morus, vel vnius [S]erici perquam decoro emolumento.
- *Splendore ex notabili qualitate.*

  Additum & pretium ſtirpibus & metallica penſatio. Delphico Apollini ex auro dicatus Raphanus Beta ex Argento plumbeũ Rapum. At Rapa quibus nunc Interamnia fruitur Nurſia iam olim ſuperbijt, candorem & magnitudinem habuere; cur non ceſſit coloris iure fatuæ plumbum Betæ? Aurum hodie certè Agallocho debetur, quamuis naribus nõ palato famuletur ſupra quam duplici ad illud ratione præſtãtiſſimi Calambac: ad oculos verò tantum relata, minora munera Martiali aurea quam Citrea Atlantica illa; paria hæc cum Auro Varroni. ſcilicet Citri Cedri, Citrij, Mediciq. ſeu ligni, ſeu fructus certa præſtantia eſt vt incerta diſtinctio. Loci patulæ ramorũ opacitate laſciuæ nobiles Craſſi, & Domitij exemplo pretium dicant Arborũ. Vidimus affabrè obrizo ex auro rutiloque ex argento expreſſos flores & folia inter gemmas ac delicias Principum.
- Exiſtentiæ numero, ratione.
  - *Raritatis.* — Palma in Italia; Muſa in Sicilia, Styrax in Europa, Vitis apud Septentrionales, & quæ Peregrinæ, ... Exoticæ implantantur non ſuis locis, vt vix vna aut altera ſtudioſis Botanicis oſtendi poſſint. ... autem raritas, vel in ipſa patria fuit, ni in Iudæa pariter peregrina planta extiterit, & India ... incola, quod facilè ſuſpicamur.
  - *Frequentiæ.* Thymum in Hiſpania cum Sparto, Ladanum in Cypro, Hoaxacan Guayacan in America, Rhabarbarum & China inde dicta, forte & Cinnamomum; quaſi Cinæ Amomum Dar-Seni s, in c, tranſiturum antiquos Sinas; Aurantia cum tota familia in Neapolitanis; Styrax in noſtra ditione Meduliæ, ... ac Cælij montis, & in noſtro Iani monte ad Albuneam Bulbelleborus. in Nucerini Apennini ... Tragacantha. in Creta Dictamnum, in Rhodo Aſpalathus, Lotus cum Papyro in Aegypto, ad Geneſareticum Lacum odoratus Calamus, in Cilicia Crocus. Et quæ patrium nomen ſecum tulere, vt Ceraſa, Cydonia, Punica, [S]erica. Caſtaneæ Thaſiæ, Nuces Damaſcenæ, Michuacanica Chichycapatlis.

Vocabulum ſi Etruſco more premis nobiliſſima omnium Vrtica erit, vel communi diuerbio quod omnibus facili negotio innoteſcat, nequaquam, vt dignoſcatur luminis indiga. ſi famam ad populi palatum examines vtiliſſima Braſſica illa multis & cibis & nominibus.

- Facti alicuius memoria.
  - *Hiſtorica.*
    - Sacra, vt Rubus ardens incombuſtus, Sycomorus Zacchæi, Ricinus Ionæ, Colocynthis Prophetarum, Mandragora Rachel.
    - Heroica, vt Larix Cæſareis in bellis. Cornus noſtra, ex qua Troianus equus, & Herculis claua ... etiam & militaribus haſtis. inde Fraxinus vtilis haſtis Ouidio dicta, & Achillis haſta nobilis. Ficus Ruminalis Romuli, Boletus qui Claudium inter Diuos retulit Neroni, de quo lepida Senecæ Apocolocynthòſis. Palma apud Mundam Iulio ſobole felici columbarum nidis frequentata. Delphica Platanus Agamemnonis manu ſata adde tamen pulchriora. prodijſſe Helenium è Quercu ſuſpendij famigeratæ Helenæ. pullulaſſe herbã è anguine Orphei, quæ inter Bacchi ſacrificia citharæ ſonum emitteret. è ſepulchro Bebrici Regis in Amyci potu inſanam illam Laurum, cuius ramuli illati nauibus iurgia faciant donec abijciantur vnde & prouerbium. duraſſe ad Plinium vſque Oleam Argis ad quam Io ... Vacca alligata ab Argo, alia Athenis à Minerua in certamine editas & Oleaſter Olympiæ ex quo Hercules coronatus, & quæ Aphricani ſata manu: literatæ Vaticani Ilices & Tyburti: Palmæ Deli Apollinis ætate. Platanus ex qua in Aulocrene pependit Marſya, Amygdalus ſuſpenſæ Phyllidis viro ... amiſſo. Romana Lotus, ad Lucinam, & Capillata Veſtalium & Vulcani æquæua Vrbi. Alnuſq. ... tius extra Theatrum in Athenienſi poſita foro intra tamen proſpiciens quæ prouerbij ab Alno ſpectatore cauſam dedit.
  - *Fabuloſa.* Laurus Daphnidis, Pyrami & Thisbes Morus, Panis ac Boreæ Pinus, [A]maracus ille puer Regius vnguentarius, Smilax Croci amore infelici commutata. Hyacinthus, Narciſſus, Adonis, Anemone, omniſque florum turba, quorum pulchriores præſertim, vix abſque Nymphis, Amaſijſque: vel priſcis, vel noſtris ſæculis reperias; vix abſque Veneficæ Veneris veneno, quamuis ſpuma Cerberi, vt in Aconito ... excitauerit.

Miratur ita Lithoſpermi ſpeciem Plinius vt nihil ſe maiore inter herbas cum miraculo aſpexiſſe dicat, tanto decore veluti aurificum arte alternis inter folia candicantibus Margaritis tam exquiſita [inquit] difficultas lapidis ex herba naſcentis.

- Decor concinnitas pulchritudo.
  - *Symmetria diſpoſitione.*
    - Hilaris vt Arbutus, Punica, Amaranthus tricolor.
    - Triſtes vt Iuniperus, Morus nigra, Suber corticoſus rudis.
    - Decora vt Laurus, Platanus, Ilex, Aquifolium, Iaſmirabilis, Ricinus, Roſalthea. ſuperet Platanum ... tento per diem Xerxe ſpectante auroq. ornante, & monilibus & ſuperioribus titulis.
    - Specioſa in ſacris Olea alias Abies; Agnus caſtus, Paſſiflora, Flos Solis, in Abiete rectitudinem, altitudinem, ordinem, ſpeciem certè omnem, ſimul conſpexeris. obſcuritas hinc eximit Cupreſſi pyramidem, dum mœſtam facit.
    - Pulcherrima vt Citria, Aurantia mala, vnde Ghets Hadar in ſacris; ſi flores fructus, frondes; ſi faciem odorem, reſpicias; ſi denſum virorem, & in topiarijs obſequium, non Myrtum dumtaxat, ſed Cupreſſum quamuis funebrem, Iuniperum triſtem, Buxum fœtidam adnotaueris.
    - Deformis, aut pulchra minus horridiuſcula Rubus Aeſopi teſtimonio, Atriplex, Portulaca, Eruca, Polygonum.
  - *Aſpectu exteriori ipſiſque coloribus.*
    - Conformi facie vt Quercus, Ferula, Saluia.
    - Deformi inſolenti, vt Tune, Dracunculus, Palma, Cotyledum, Kali, & ex imperfectis plures.

Tab. 11.

Tab. 12.

- Nomen primum.
- Cognomen quandoque duplex, aut etiam triplex, & Scriptoris quoque addito, prout ipſa diſtinctio exigit, a proximis, vt diſcerni poſſit: & ſæpe certe deſiderandus pronominis demonſtratiui vſus.
- Simplex, vt Viola.
- Cõpoſitum, vt Ionthlaſpi, Lilionarciſſus.
- Proprium vnius plantæ, vt Cornus.
- Plantarij generis, vt Arbor, Frumentum, Olus, Tergifœta, Humiflora.
- Certum, Taxus, Olea.
- Dubium controuerſum, Delphinium, Ochonna, Lampſana.
- Legitimum, Cicuta.
- Spurium fictitium, Ageomoron.
- Caſu impoſitum, aut ſaltem minus cognitum, vt Iberis, & pluribus hucuſque Ammi.
- ratione a
  - Figura, Similitudine, Analogia: Aſter Lunaria, Scorpioides, Ophiogloſſũ, Pſyllium, Ricinus, Vmbilicus, Cotyledon, Zazacilin, Theoquilin, Delphiniũ, Orchis, Bugloſſum, Hippuris
  - Aliarum plantarum, vt Chameactis, Chamepitys, Tlacapolim, Ahuapatlis.
  - Numero Trifolium, Quinquefolium.
  - Magnitudine Hyppoſelinum.
  - Compoſitione, Millefolium, Cempoalxochitl.
  - Sapore. Oxys, Oxalis, Cocoxihuitl.
  - Colore Iris Tlaxochitl Rubia
  - Maculis Lyncea, Flos Tigridis, Dracunculus.
  - Odore [S]myrniũ, Garoſmus, Alliaria, Scordiũ, Coahyelli, Ptarmica.
  - Proprietate quadam, Texaxapotla lapidum perforatrix, Heliotropium.
  - Conditione propria, Adiantum.
  - Generatione, Hemionitis.
  - Vſu Galion.
  - Facultate excell.: Agnus. Hepatica. Syderitis. Ariſtolochia, Phahuame, Cuipatli, Fœminarum medicina.
  - Facultate multipl. Panax.
  - Animalibus Chelidonium.
  - Appetitu beſtiarum, Cattaria. Apiaſtrũ, Ornithogalum.
  - Loco Potamogeton, Parietaria, Halimus, [H]ydropiper, Oreoſelinũ, Ahuapatli, Texcaxiluitl.
  - Patria Lycium, Perſea, [A]garicum Colchicum.
  - Regione Chichimecapatli.
  - Inuentore: Teucrium Teuquililtic. Gentiana Achillea. Cortuſa.
  - Dignitate, Herba ſacra, Imperatoria, Herba Regina, Angelica.
  - A membris antonomaſtice: Folium, Radicula. Radix Ital. Raphanus. Foglie Caoul — Braſſica Italis.
  - Sanctorum dicatione: S. Mariæ. Mentha Græca. S. Claræ. Valeriana. Aliæ, de quibus peculiari opere I. Bauhinus.
  - ab Heroibus, Heraclea, Chironia, & aliæ antiquis.
  - a fabuloſis, Adonis, Hyacinthus.
- Eruditorum.
- Vulgi.
- Antiquorum.
- Nuperorum.
- Theophraſteum.
- Dioſcorideum.
- Plinianum.
- Meſues, & Serapionis, & aliorum.
- D. Fab. Columnæ Lyncei.
- N. Ant. Recchi.
- P. A. Matthioli.
- C. Bauhini.
- C. Cluſij. & al.
- Officinarum.
- Artificum.
- Populare.
- Botanicorum.
- Poëtarum.
- Aliorum ſcriptorum.
- Latinum, Græcum, Hebraicum. Germanicum, Italicum. Mexicanum, & aliarum linguarum.

Hic Plantæ anceps, & controuerſa Auctoritas, quæ maxime agitatur, dum Critico examine perquirere opus eſt, non tantum antiquorum vulgatiſſimum dixerim plebeculæ oluſculum, nempe Lampſanam; ſed & ipſiſſimam Fabam, vt Dodonæo videtur.

- Litteralem librorũ ſcilicet, & ſcriptorum
  - Eruditorum.
    - Antiquorum.
      - Legitimũ
        - *Theophraſti, cuius profectò adhuc plura, vel incognita, vel minus cognita, ne... rum ſi nobilioribus dumtaxat ille ingenijs ſcripſerit.*
        - *Dioſcoridis pertrito quidem volumine tam multis Cõmentatoribus peruoluent... declarantibus, litigantibus; ſed prima in Botanicis vtilitatis.*
        - *Grateua, cuius pauca quæ referuntur.*
        - *Plinij apud quem aliorũ multa exſcripta proſtant, nonnulla autem perturbat...*
        - *Galeni, Hieroclis, Nicandri, Pauſaniæ.*
        - *Serapionis, Actuarij, Aëtij, Aeginetæ.*
        - *Meſues, Simeonis Sethi.*
        - *Apuleij, Vegetij, Celſi, Caſſiani Baſſi, Scribonij, Feſti Pompeij, necnon Varr... Columellæ, Catonis.*
        - *Macri, ſed Marbodei, aut cuius? plura qui cecinit.*
        - *Homeri, Virgilij, Ouidij nonnulla obiter illuſtrata, vt Moly, quod nos obſeruauit... nonnulla è Theocrito, Callimacho, & Interpretibus eruditionem habent.*
      - Spuriũ, fictitiũ, ac penè ſuperſtitioſum
        - *Aegyptijs Magis Sophiſtis, alijſque huiſmodi attributum, quod inter Notha Di[oſco]ridi adſcripta copioſè inuenies, forteq; in manuſcriptis codicibus margini ... diligenti nimis varijs in regionibus, ac libris plantas perquirentium manu poſitum. Nec tamen ſpernas: ſuaſerim potius Marantha & Geſneri conſilio ... vel inde in Plantarijs quibuſdã lucem exquireres. Nos certè obſeruauimus ... rum totum ab Apibus confertim inſidentibus arroſis penitus folijs abſumi, ... cum in prædictis nominibus iam Piper Apum dictum vidimus, optimo iure ... ctũ cognouimus, haud latente hoc Antiquis, quod condiendo melle eius arom... cæ & ſaluberrimæ partes aptiſſimè mellificibus volucellis à Natura exhibeã...*
    - Recẽtiorũ Phytologorũ q vel
      - Antiq̃s nominibus
        - *Plantas reſtituere ſtudent, vt Doctiſsimus Columna, qui Aquilegiam dictam I... rum Dioſcoridis ſtatuit, & Vulgi Lunariam Epimedium, Vrſi Auriculam ... ma, & huiuſmodi plura.*
        - *Malè ſuppoſitas amouent, ne ſubſequentes ſtudioſi decipiantur. Arum Aegyptiũ ... Columna pro Colocaſia, ſeu Faba Aegyptia intruſum, quãuis cum Alpino om... ferè Botanici reclamarent, inter Aracei generis limites reſtrinxit, quod legit... hodie Colocaſia, vel apud Sinas à Terrentio comperta, vt inf. penitus cõprobat...*
      - Nouis repertis plãtis.
        - *Antiqua nomina tanquam affinibus cognomine aliquo addito imponunt, vt ... Picielt, ſeu Tabacum Hyoſcyamum Peruuianum dicentes, non ita Metl A... Americanam: peius dum Caryophilleum Indicum Cempoaxochitl dicunt, ... è Tanaceti familia eſt.*
        - *Noua iure inuentionis, vel editionis inſcribunt & componunt, vt Elephas, Cor... Lyncea, Nectarea, Paſſiflora, & plura à nobis inferius, quæ quandoque ad ... preſſiorem ſignificationem minus congruis ablatis repoſuimus, vt pro Melon... Curbiſolanum; pro Mechoacan, Apocycumerẽ; pro Peruano Naſturtio, Acrin...*
  - Officinarum, medicarum, & Phyſicarum.
    - Pharmacopæorum, qui vel
      - *Ab eruditis accepta, hauſta barbarie multifariam corrumpunt, ex Aro Bar... Aron, ex Ariſtolochia Aſtrologiam rotundam, rotundo ore hiantes, & Vio... Matrem violarum diligenter quidem, vt plantã à ſuis floribus ſeduli diſtingu...*
      - *Noua induunt, vt ſigillum Salomonis Hippogloſſon dicentes: Oxym Alleluya: ... nem cuculi Arum, & Chelidonium minus, verendo, ridendoq; potius, quàm ... cendo nomine: Succiſam Diaboli morſum: Sagittam Barbam Syluanam.*
      - *Quandoque perturbant Arabica, vt Cyclaminum Artanita, & Dracunc. L... criſpum, Ricinum Cataputiam, & Ceruam maiorem vocitant. non rarò Gr... vt ex Glycyrrhiza Liquiritiam, dulcem forſan liquorem dum glutiunt.*
    - Chymiſtarum.
      - *Suas qui admirabiles herbas Boriſſas, Leporiſſas, Lunarias, Sferra Cauallo, qui... Hydrargyrum coagulare, celeberrimumque, ſed obſcuriori adhuc fama la... tem lapidem illum excoquere valeant, in cerebro potius indigeſtis ſumis opple... quàm vllo in horto alunt: nec rarò nouas ſibi confingunt ſtirpes, quibus perq... rendis nuſquam autem inueniendis tempora impoſtores homuncionibus illis a... cupidis proterere poſſint, quos ſpe interim lactant inani.*
- Med. particeps quodammodo
  - Rhizotomorum.
    - *Botanicæ hi quisquilijs imbuti eruditiori illo puluere conſperſi mirum in mod... legitima corrumpere vocabula, nomina prauertere, ac nouis ineptire ſolent, ... Radicem cauam, Napellum ſpinoſum (Berberim nempe, quem Napellum?) Cen... morbiam, Centum oculos, & alia huiuſmodi doctrinæ afferunt.*
  - Florilegorum.
    - *Hos apud vel Deliciarum, vel Amaſiarum cultus concinnas ſibi ex luſu confin... voculas. Aquilegiam namque Amor perfetto, Lil. Conſtant. Riccio della Sign... ra dicunt, Iridem Chalcedon. Giglio Faraone. Narciſſ. montan. coronat. Collo ... Camelo, Delphinium pluriũ, Speron di Caualliero, & Violam tricolorem, Socer... & nora. Solanum maius H. Belladonna, Amaranthi ſpeciem, Geloſia vocitan... Ita ſcilicet nobiliores artes ad luxus, & Veneris obſequia deprimi ſolent.*
- Vulgare plerumque amuſiæ plebis.
  - Olitorum, Hortulanorum.
    - *Hi plantas etiam ſed veſcas tractant, & vlterius à Rhizotomis, florilegisque corrumpere ſolent, vel cognomina à locis, quibus acceperint addere; quaſi ini... tantùm producantur.*
  - Artificum diuerſorum.
    - *Prout enim infectores fullones, vitrarij, alijque ſtirpibus vtuntur peculiaribus quo... que nominibus variè nominant, hinc Soda, herba Mora, herba Turca, herb... Rozza, Saponaria, Aſperella, Concimone, & ſimilia.*
  - Populi, Ruſticorum, Paſtorum.
    - *Summam hi diuerſitatem non ſolùm omnibus in linguis, ſed regionibus, omnibuſque penè dixerim in locis in nominum dictionibus habent, audiendi tame... ſunt. nam non rarò è minimè ſpernendis ſignis nomina ducunt, ipſa indicant... Natura, immò indigitante; non ſolùm plantæ ipſius habitum, vnde Plantaginem Quinqueneruiam, Ophyogloſſum Herba ſenza Coſtola, Coronopum Herba ſtella, Aſplenium Indorata, ex peculiari conditione, dicunt ex proprijs notis; ſe... internas etiam vires, vnde Fegatella Lunaria minor in Apennino Gualden... dicitur; nec aliunde Podagraria, Pulmonaria, Verrucaria, Vincetoxicum, Vlceraria, Sanguinella, immò ipſa Scorzonera ſunt. Quandoque & antiqua in libris obſoleta, aut minus declarata remanente tradita per ſecula à maioribus voce reſtituunt, vt prædicta Lampſana, quæ obſcurior nobis, & controuerſa apud Auctores, eandem tamen apud ruſticos in Græcia hodie retinet appellationem, à quibus petenda eſt, quod eruditiſſimus collega noſter Ioan. Demiſſianus Lynceus Cephallenienſis nobis confirmauit. ſaltem autem veſtigio legitimi nominis ſeruato, hæc ſtudia nonnunquam iuuare poterunt, memori ætatum fide, apud hos præſertim ſimplicioris, magiſq; ſedati ingenij homines.*

Hic poſteriùs Etymologia, deriuatio ipſa, & ratio nominis impoſiti plenius, ad latentium in ipſa re veſtigia habenda.

- Inde propinqua, & pendentia
  - Homonyma.
  - Synonyma.
  - Aequiuoca.
  - Cognominata.
  - Denominata.

Tab. 13.

- **Abſoluta** ipſius duntaxat Plantæ contemplatione, quæ ſcilicet ex complemento ſymmetria, & organorum, functionumq. vitalium cenſu eſt, dum omnibus ita ſuis numeris conſtare videtur, vt nil prorſus ipſi deſit. — *Perfectio.* — Particularum in figuras, indeq. figurata mẽbra cõpoſitio: membrorum in Plantã coniunctio: ſpirituum in vegetãdi munera conſpiratio; hiſce omnibus abſoluta cõſtitutio; hic cõſideratur, vt ſtirps quælibet ſuo in genere perfecta cõpareat.

- **Concluſa in Plãta vniuerſim ex omnibus circa ipſam, aut in ipſa conſideratis.**
  - *Intrapoſitum ex cõſtitutione, Naturaq. ipſa petẽdum ad Plantam præciſius genuino loco ſtatuẽdam ſyntactica cõſpiratione. Et eſt* **Gradus.**
  - Aliarum rerũ cõparatione quadã facta, vel aliqua ratione adhibita, præſertim verò plãtarum — *Relatio.*
    - Vnius ſolum modò obiectæ
      - *Internis, minusq; notis reſpectibus, nec ſcias, quam etiã obſeruatis* — Sympathiæ. / Antipathiæ. — ad
        - *Elementa, vt de Cucumeribus adnotatũ, Aquã qui appetunt, vt etiã ad ſuppoſitum vas inclinentur, Oleum autem refugiant.*
        - Animalia.
          - *Apes Apiaſtrum amic.*
          - *Serpentes* — *Fraxinus, & Ruta inimic. Fœnicul. amic.*
          - *Scorpiones* — *Aconit. inimic. Alb. Veratr, Ocym. amic.*
          - *Columbos Hedera amic.*
          - *Veſpertiliones Platanus cõtingẽtes torpides reddit:*
          - *Ciconia impoſitis folijs pullos ſuos ita liberante.*
          - *Anſeres Nicteretũ Democriti, Plinio Ginaamicum (inde dict. inimic.*
          - *Catos Phu amic.*
          - *Fainas Ruta inimic. impedit ingreſſ.*
          - *Lupos Gilla D. Ambroſ. qua Turtur nido impoſita arcet à ſuis pullis.*
          - *Leopardos Allium inimic.*
          - *Capras Cinnamomũ amic. cuius ſurculũ ſequũtur.*
          - *Alia Onothera, & Lyſimachia, quæ fera animalia cicurare dicuntur.*
        - Stirpes alias. et
          - *Ficus cum Olea, cum Ruta; Vlmi cum Vite; Myrti cum Olea & Punica; Aſparagi cum arundine* — amic.
          - *Quercus cum Olea mutuò ſe interficientium.*
          - *Vitis cum Braſsica; Braſsica cum Origano; Ruta cum Cyclamino* — inimic.
          - *Filicis cum Arundine, quæ ſecta non renaſcitur, & ad inuicem lædi dicuntur.*
          - *Reſinoſarũ, & Oliſuccarũ cũ alijs omnibus, quarũ reſpuunt quæcumque per mixtionem coniugia, cũm aliæ, quamuis magis etiam Natura fronte diſsitæ appareant, vniantur; & ſcriptum quoque ſit Platanum poma tuliſſe, Quercum Pyra.*
      - *Exteriori facie, & bene conſpicuis conditionibus.*
        - Similitudinis cum
          - Animalibus.
            - Corporibus totis.
              - *Agno, Agnus Scythicus.*
              - *Scorpione, vel potius Squillis, Doronici radix.*
              - *Verme, Scolopendria, Aſplenium, (lum flores.*
              - *Homine mare & fœm. Orchidis, Antropophora Co-*
            - Partibus.
              - *Linguis diuerſ. animal. inde dicta Cynogloſ. Bugloſſ. Hyppogloſſ.*
              - *Dentibus, Dentaria inde appellata plures.*
              - *Pulmoni, ipſiusq; tumidis lobis, Pulmonaria arborũ.*
              - *Manibus, Orchis palmata rad. folia Chamæſyces.*
              - *Veſicæ, Halicacabi, Solani fructus.*
              - *Teſtibus diuerſ. anim. Orchidum diuerſ. radices.*
              - *Mutonibus, diuerſar. leguminoſar. Siliquæ diuerſ. cuiuſmodi plura apud Phytognomonicum Portam habes.*
          - Plantis alijs.
            - Apparẽtibus magis partib. — *Quercu, Chamædrys. Pino, Chamæpythis. Cupreſſo, Chamæcypariſſus.*
            - Natura, & partibus. — *Paſſiflora, Capparis, Ariſtolochia inter ſe.*
        - Diſſimilitudinis. — *Quercus cum Solano, Triticum cum Cucurbita, & innumera alia.*
    - Plurium ſcilicet ipſa ratio ſyntactica, quæ ex internis, & externis
      - *Aliquarum*
        - Propinquarum, ab Indiuid. — Ejuſdẽ præciſius generis, eodẽ ferè nomine quæ differentijs in infimas ſpecies diſpertiuntur. — *Triticum munitum, ſpica mutica, Triticum ſpica racemoſa, Michuacanenſis Recchi. Sic de Trifolio, Atriplici, Gramine numeroſ. inter ſe. Quandoque eodem nexu coniuncta varia ſortiuntur nomina, vt Mollugo, Galium, Rubia, Aparine, Malua, Althæa.*
        - Species. — Gradatim inde cecedẽtes. — *Comprehenſio verò eſt pluribus ſub eadem veluti anteſignana ſtirpe, quæ celebrior, vt ſub Quercu, Robur, Ilex.*
        - *Species mediæ.* — Affinitate. — *Sub Solano Dulcamara, Lycoperſicum, & in iiſdem nominibus præditis ſub frequentiori, vt ſub Tritico vulgari munito reliqua.*
        - *Genera med.* — Conueniẽtia quadã magis minusq. diſſitæ. Diſtantiæ. — *Minima diſtantia eſt in floribus præſertim, quæ varietas dicitur, & in coloribus plerumque.*
        - Genera. — Differentiæ. — *Notabilis, maris & fœminæ, legitima ſcilicet, vt in Cannabi, Mercuriali, quæ tamen potius iungat, quam diuellat.*
        - Genera latiſsima.
        - Remotarum. — Diſtinctiones — Medijs remota interuallis, quæ quandoq. etiã Homonyma. Inter ſe maximè diſſita, vt
          - *Meſpilus à Sorbo, Sorbus à Malo vulgari.*
          - *Mala Punica, & Cydonia.*
          - *Panax, Heracleum, & Chironium, Heliotropium, Chelidonium maius & minus.*
          - *Gramen vulgare & Parnaſſi, Trifol. Aureum, acetoſum vulgare.*
          - *Ilex & Punica, Pœonia, & Lapathium, Abate, & Iaſmirabilis, Acaxochitl Recchi, qui Flos Cardinalis apud noſtros eſt ab Apoymatli eiuſ-*

Porrò è ſtirpibus quælibet non ad ſocias tantum, & contubernales, ſed etiam ſurſum quaſi aſcendente ſpiritu ad ſuum referri animalculum Aureliam, erucam, Papilionem videtur, pariter deſcendens ad quæ a ſe producuntur, Fungos, Villos, Squamas, Tubercula, & huiuſmodi plura ad funginum viſque ſitum, & ſquamoſam Aeruginem.

Extra conſignat. Tractatio *pag. ſeq.*

—*Media quædam. Reſpect. pag. ſeq.*

Tab. 13.

Quæ ſequuntur Tabulæ poſthumæ ſunt, & nondum ab Authore recognitæ, nec completæ: dantur tamen vt inueniuntur ex ipſius Principis manuſcriptis exactiori qua potuit cura, & ſtudio, à Franciſco Stelluto Lynceo depromptæ.

- **Concluſa vniuerſim in Planta**
  - **Gradus relatio plurium ſyntactica ratio**
    - Inter intra, & extra poſitum — *Media quædam, reſpectus diuerſis mutuos replicatis à Natura vinculis, archaniſq; pluribus coordinationibus harmonica quodammodo diſpoſitione ita referuntur.*
    - omnium ad omnes — *Omnium ſcilicet, totumſi ab vna parte plantale agmen, vniuerſumque conſtituamus, ſpectemuſq;*
      - Vnius ad omnes — *Vnaquæque enim planta alias vniuerſas reſpicit, itidem nulla ſtirps eſt, quæ in vniuerſa coordinatione inter reliquas omnes ſuum locum præciſè non obtineat, quo in ipſarum ſerie, & cathena ſtatuatur.*
      - Omnium ad vnam — *Et viceuerſa cunctarum habitus quidam ad ſingulas reſpiciendas, & complectendas eſt.*

De viribus ſingulis in ſingulis Claſſibus
Balſamica
Bezoartica
Catartica &c.

- Planta ad Claſſes. — *Quælibet Planta præter p[…] priam Claſſem in qua plu[…] bus titulis ſtatuitur dege[…] rans quodammodo prop[…] ſionem habet, qua peculia[…] bus quibuſdam notis ali[…] reſpicit Claſſem, vt Mo[…] ſperſum, Meſagrum, M[…] noſpermata, ex Rapaceis.*
- Claſsis ad Plantas. — *Claſſis qualibet præter c[…] ſcriptas in eas plantas i[…] alijs quoque diſperſas cla[…] bus ſibi correſpondentes […] bet, vt Monoſpermatum […] ter ferulaceas, caucalim.*
- Claſsis ad Claſſes. — *Omnes verò ſimul cla[…] præter reſultantem ex ſe[…] ne vniuerſalem deduc[…] num cathenam qua ſingu[…] adnexam habent & v[…] uerſa habentur, ita et […] aliquam reſpiciunt, qu[…] uis (vt ſingulæ) reſpon[…] tem in ea plantam obtine[…] & claſſis quæcumque […] quas omnes, ſuis ſigilla[…] plantis reſpondentibus . . . .*
- Plantæ è diuerſis claſsibus inter ſe. — *Vnde, & cathena, cu[…] quadam analogia è diu[…] ſis agminibus conſiderari […] teſt, qua occultis vincu[…] licet per materias eæ diſ[…] ſæ in manipulos alios, at […] alios colligentur.*
- Plantæ ancipites ad Claſſes. — *Sunt & mediæ, quæ in[…] nectere claſſes ipſas anci[…] quodammodo vtrinque […] nitate videntur vt . . . .*

- Extra conſignatum, vel traditũ, ipſa ſcilicet tractatio eſt, dũ reſpicimus quæ ab intellectu de Planta obſeruata, repoſita, literiſq; adnotata proſtant apud.
  - *Inuentores non antiquos tantum, ſcilicet Mercurium, Herculem, Chironem, Helenam, Circem, Artemiſiam, Pæonem, & ſiue Rhizotomos, vt Crateuam, ſiue etiam ipſos Reges non ſecus ac Reginas gentium, Mithridatem; Lyſimacum Clymenum, Thelephum, aut Duces, vt Achillem, Alcibiadem. Sed poſteros quoque Magnum Carolum proceresq. alios nonnullos ætatum ſubſequentium, qui non alios plantarum tractatus nec alijs litteris exaratos quã nomine proprio plantis indito & ab ipſis Inuentoribus plerumque mutuato (vt hiſce ſæpius contingit) nobis reliquerunt. Verum quæ de proprietatibus, & virtutibus plantarum per traditionem ab illis emanarunt, deinde alij recentiores conſcripſerunt exararuntq. & ab ipſis conſcripta poſteris demandarunt; vel apud illos potius neotericos qui cõpererunt & ſcripſerunt ipſimet cuiuſmodi Columnam, Mathiolum, Bauhinum, Cluſium, Hernandez, Recchum, Imperatum, & alios inſigni ſane ſtudio peregiſſe nouimus. Et apud* — Plantas ipſas nouas litteris dederunt obſeruatione multiplici, præſertim viſitatione plurima naturalium ſeminariorum, plurimaq; peregrinatione.
  - *Allatores ex diuerſis regionibus lociſq; vtpotè apud antiquos, Pompeium, Lenæum, Dioſcoridem, Euacem; Nuperos verò Garziam, Monardum, Acoſtam, Alpinum, qui ex varijs & remotiſsimis prouincijs ipſiſque Indijs rem plantariam noua ſuppellectile plenioribuſque theſauris inſigniter ditarunt. Et etiam apud.* — Plantarum facultates nouas, vſu, & experimentis detectas abſconditaſque alias atque alias proprietates, & naturas Botanicis communicarunt.
  - *Deſcriptores hiſtoricos qui recolunt, obſeruantq. Græcorum, Latinorum & Arabum traditiones, quæ à nobis ſuis locis indicatæ ſunt: ex quibus ſi Philoſophus Teophraſtum, Dioſcoridem Medicus, Hiſtoricus Recchum, Columnam eruditionis ſectator prætulerit, duces haud dubiè ſortietur quos inoffenſo pede ſequatur.* — Nomina indiderunt, ipſis plantis vt publici iuris fierent, vt earum virtutes in vſum, & ſtudia per voces litteraſque venire poſſent.

...nopſis / ...ecipuo / ...n, quæ / ...plantis / ...ſeruari / ...ſſunt.

Tab. 14.

- **Nomen**: Legitimum, ſpurium, aut adulterinum, analogum, & æquiuocum obſoletum, nouum, incertum: corruptum; controuerſum tam inter eruditos, quam in varijs officinis; quibus adde Synonima, & omonima, & ſimilia.
- **Cognomen**: Ductum ab Auctoribus, aut primis Scriptoribus, inuentoribus, aut allatoribus, vel a regione, & patria, forma, proprietatibus, aut qualitatibus, internis, aut occultis, & externis ab vſu, & ortus, ſeu productionis certo tempore, & duratione vitæ.
- **Etymon**: Sumptum ex vernaculo incolarum Idiomate, Vel genuina interpretatione linguarum — Ex quibus ſemper aliquid peculiare de plantarum natura detegitur.
- **Genus**
  - ſummum: cuius ſpecies primæ ſunt, arbor frutex, ſuffrutex herba.
  - infimum: Sunt enim aliæ vmbelliferæ, bacciferæ, capillares, aromaticæ, quæ ſubdiuidi poſſunt in — olera, cerealia, legumina.
- **Differentiæ, quę peti poſſunt à**
  - Subſtantia, Lignoſa, carnoſa, reſinoſa, ſucco turgida lacteo, ſanguineo, exſucca, viſcoſa, oleaginoſa, fragili, friabili, fiſſili, tenera, dura, &c.
  - Forma V. g. ſupina, erecta, glabra, hirſuta, ſpinoſa, geniculata, rotunda, ſtriata, quadrata, &c.
  - Partibus. Vt radice, caule, folijs, floribus, fructibus ſemine, &c.
  - Qualitatibus. Prima, ſecunda, tertia, quarta de quibus Galenus.
  - Vſu: Ex quo plantarum aliæ ſunt, diureticæ, remollitiuæ, aſtringentes hepaticæ, &c
- **Natura in qua conſiderantur**
  - ortus in quo
    - modus
      - naturalis: ſpontaneus ex eadem aut diuerſa planta, artificioſus, ex cultura. vnde fiunt, — fœcundæ magis aut ſteriles, quę ſemine, radice, flore, fructu, ſtolone, ſurculo, ramo, virga, lachrima propagant.
      - præter naturam: vnde abortus, monſtra, variationes & degenerationes plantarum in alias ſpecies aut vſus.
    - tempus: Alię namque ineunte vere, aliæ inclinata æſtate, hieme circa ſolſtitia, aut æquinoctia, tardæ, aut præcoces florent, germinant, virent aut ſemen emittunt vnde æſtiuæ, vernæ, &c.
    - locus tam naturalis quàm peregrinus
      - Vniuerſalis in quo cōſiderantur.
        - Cœlum Seu aſpectus, & influxus ſyderum, climatum conditio, & oppoſitio ad orientem, occiduum, vel meridianū Solem; ſitus ad auſtrum, vel ſeptentrionem, ventorumque flatus peculiares, terreſtres, marini calidi, frigidi, &c.
        - Solum Pingue humidum, ſiccum, lapidoſum, glareoſum, vliginoſum, ex quo naſcuntur montanę, nemoroſę, campeſtres, hortenſes, ſaxatiles, arenoſę, & quę creſcunt in vineis, conuallibus, pratis, incultis, vijs publicis, ruderibus, tectis parietibus, &c.
        - Aqua — marina, fluuiatilis, lacuſtris, fontana — vnde — Marinę, fluuiatiles, lacuſtres, aut fontanę, quæ vel omnino ſub aquis, latent, ſuperemergunt, aut ſuperficiem lambunt in pura, limoſa, aut turbida & vligiuoſa,
        - plantę, aliaq; ſuper quibus enaſcuntur. Vt *thymum*, ſuper quo *epithymum*: *linum*, in quo *caſsuta*: quercus, & alię arbores, in quibus *viſcum*, tum noſtras, cum Indicum *polipodium quernum*, *muſcus*, *hepatica*; & *larix* in qua *Agaricus* fungique alij in alijs arboribus. Si inter plantas potius quam morbos numerandi ſunt, & cadauera quibus muſcus pro capillitio eſt.
      - & peculiaris. vt
        - Regio: vnde Pyrenęę, Africanę, Gallicę, Hiſpanicę, Alpinę, &c.
        - ager priuatus: vnde Lutetianę, Salmanticæ, Monſpelienſes, &c.
        - aut peculiaris, & inſolitus locus: Vt ſuper *cornu cerui*, Si Theophraſto credimus nata *hedera* & apud Iaponenſes herba peculiaris inter oſſa mortuorum.
  - duratio ſeu vita
    - totius: vnde annuæ, bimæ, trimeſtres, ſemeſtres, perennes, &c.
    - partium: radicum, caulium, florum, foliorum, quædam enim quotannis folia, flores, &c. mutant, quædam non.
  - morbi
    - communes — interna / externa — læſis: temperię, cōformatione, vnitate, — vnde: Syderatio, verminatio, radicatio, eradatio, hirculatio, roratio, decorticatio, ſcabies, & fungus congroſſis, tæda, vulnus, &c.
    - proprij a cauſis
  - corruptio — totius, partium — naturalis: exſiccatione, aut putrefactione, contuſione, — violenta: abſciſsione, auulſione, auueruncatione, &c.
  - conformatio: in qua figura, connexio ſitus, ordo, & numerus partium attenduntur.
  - materia: in qua denſitas, raritas, mollities, durities leuitas, grauitas, aſperitas, glabrities.
  - cultura: Vbi aratio, ſtercoratio, irrigatio, putatio, expurgatio, plantarum ſarritio, & partium reſectio.
  - mores: Alię namque ſunt Syluestres, alię cicurari poſſunt, vel non, domeſticę, luciſloræ, nocti floræ, delicatę, robuſtę, heliotropię, ſenſitiuę, triſtes, ſcanſiles, reptiles, amplexicaules, &c.
- **Quantitas**
  - diſcreta: Quę conſiſtit in numero tam ſpecierum quam ſingularum — plantarum / partium, vnde — Aliæ raræ, frequentes ſimplicis, aut multiplicis ſpeciei, multifloræ, vnifloræ poliſpermæ, monoſpermæ, &c.
  - continua: In qua magnitudo totius aut partium, craſſities, tenuitas, proceritas, profunditas, &c. vndę paruę magnę, tenues, craſsæ, altæ pumilæ, &c.
- **Qualitas**
  - prima: Vt calor, frigus, humiditas, ſiccitas, ex quibus temperamentum plantarum: ſunt, enim alię calidę, humidę, frigidę. &. in 1. 2. 3. vel 4. gradu, inchoato, medio, completo.
  - ſecunda: Vt odor, ſapor, color & quas vocant tactiles qualitates, ex quibus plantarum alię ſunt odoratę, inodorę candidę, luteæ, fragiles, flexiles, tenues, craſſę, lęues, aſperę, durę, molles ſolidę, rarę, viſcidę, &c.
  - media: Vt leuitas, grauitas, &c.
- **Facultates ſecundum medicos**
  - primę: Quę ſunt eædem cum primis qualitatibus.
  - ſecundę: Vt ſunt attenuantes, incraſſantes, aperitiuę, aſtringentes, emollientes, obſtruentes, rareſacientes indurantes, &c.
  - tertię: Vt diureticę, ſarcoticę, epuloticę, corroſiuę, &c.
  - quartę: Vt ſunt occultę, & quę à proprietate ſubſtantię pendent, v. g. alimentarię, medicamentoſę, venenoſę, cardiacę hepaticę, Cephalicę: vnde plantarum ſympathia, antipathia cum mixtis, foſſilibus, plantis, animalibus, & corporis humani partibus, aut humoribus.
- **Vſus ratione, & experiētia inuētus, & confirmatus in**
  - Cibis varia pręparatione artis coquinarię tam ad neceſsitatem victus, quàm delicias apparandis.
  - medicina: ad ſanitatem tuendam reparandam, confirmandam ex diætetices, Coſmetices therapeutices pharmaciæ, Chimiæ, chirurgiæ, &c. præceptis.
  - mecanicis: quibus plantæ materiam, ad mille inſtrumenta, opera, & commoda, miniſtrant.
  - artibus liberalibus.: Poetica, Oratoria, Geometrica, Muſica, pictura Architectonice, œconomica, politica, &c. in quibus varius plantarum vſus cuilibet ſuo iure, & modo, vnde in ſacris, prophaniſque magiſterijs, ludis triumphis, funeribus ædificijs, &c. imo, & moribus formandis, rebuſque repræſentandis, vnde ſunt ęnigmata, hyeroglifica, imagines.

Stir-

Stirpibus acuratius examinandis tutiſsimi ſunt manuduces.

Artes liberales, & Scientiæ.	Phytobaſani, ſeu diuerſa plantarum examina.	Scriptores tã noui quàm priſci botanographi; & miſce lanei.
Mathematica.	Phytopſia.	
Arithmetica.	Plantarum hiſtoria.	*D. Fab. Columna Lync.*
Muſica.		*I. Camerarius.*
Anatomia,		*C. Bauhinus.*
Archithectura.		*C. Cluſius.*
Geometria.	Phytographia.	
Topographia.		*Calceolarius, & Pet. Bald.*
Coſmographia.	Herbilegium,	*I. Thalius Hercynias.*
Aſtronomia.	Rhizotomia.	*C. Schiredenſild Sileſias.*
Phyſica.	Aſtrophytologia.	*C. Geſnerus Germanicus.*
Anatomia phyſica.	Chronophytum.	*C. Cluſius Hiſpanicus.*
Agricultura.	Calendariũ ruſticanum.	*N. A. Recchus Mexican.*
Phiturg.		*P. Alpinus Aegyptius.*
Phyſiognomonica.	Phyturgia.	*Tabella Chronotopica.*
Statica.	Phytognomonica.	*I. Turneiſſerus.*
		B. Charrichterus.
		I. Coſtæus.
		I. C. Scaliger.
		Cato, Varro, Columella, Palladius.
Oeconomia.		*I. Bapt. Porta Villa.*
cibaria,		*I. Bapt. Porta pecnliari op.*
ars condiendi melle, ſaccharo &c.	Botanica.	*D. Fab. Columra.*
	Simpliciaria.	*C. Crollius.*
Medicina.		*Athæneus.*
Pharmacopæa.		*Apicius.*
Hippiatria.	Phytoiatria.	*Dioſcorides.*
Vnguentaria.		*Plinius.*
Magia naturalis.		*Galenus, Meſues, Serapio.*
Chymica.		*P. A. Matthiolus.*
Pyrotechnia.		*C. Durantes.*
Libaria.		*N. A. Recchus.*
Artes hìc ferè omnes vſq. ad exquiſitas, & confictas, Oeconomia corporis plerũque miniſtrat, iubente ſcilicet hìc materia.	Anthoblepſia. Florilegium. Topiaria, omniſque viridarij ars, quæ inter Agriculturam, & Architecturam.	*I. T. Tabernamontanus.* *I. Turneiſſerus.* *Delechampius.*
Ethica.	Botanocritica.	*H. Eiſterteuſis B. Beſleri.* *H. Reg. Pariſ. S. Robini P. Vallettii.* *E Schuuertius.*
Politica.		*Ioa. Iac. Chifletius Biſunt. in ſuis Dadalmatis.*
Repræſent.	Phytocritica.	*D. Fab. Columna Lync.* *B. Marantha.*
Antiquit.		*N. A. Recchus.*
Philologia.	Phytologica.	*Hiſt. Lugdunenſis.*
Critica.	Phitonomia.	*A. Anguillara.* *M. Guilandinus.*
Logica.		*P. A. Matthiolus.* *C. Geſneri Catalog.* *A. Caſalpinus.* *A. Zaluzanias.* *A. Spigelius.*
Metaphyſica.		*I. Coſtæus.* *B. Textor.* *P. Pona, & M. Lobel. Aduer.*
Encyclopædia.	Biblioteca Botanica.	*C. Geſnerus.* *C. Bauhinus.*

Terræ hæc, Mariſque viuens, exertaque ... ſtis, & perpulchrum tegumentum opif... multiplici, ſummeq vario, vel igna... quemuis aut impium in ſummi admira... nem, venerationem, amorem Opificis p... ducere, pertrahere poterit, ſi animum ... par eſt, aduertere voluerit.

Dum igitur tum pluribus artibus ... pes materiam exhibent, atque inſt... menta rũm & ipſarum cognitio plu... mis quoque vtitur ſcientijs, atq. co... pletur: diſciplinas excitat ferè omn... atque agitat vniuerſam philoſophi... ſi complexum agnoſcere liceat, ſumi... que humanis in rebus vtilitatis ... ſam dicere Phytoſophiam.

Habes hic neceſſaria victum, amictum, ... bitacula, medicamenta: habes commo... inſtrumentaque fere omnia: ſi vtilitat... quæris, nec amplior, pleniorque in v... uerſa Natura campus, nec multiplic... merces, aut quod confertis magis ſpec... culis, vel pulchris obijciatur; ſi oblec... tionem, ſi recreationem poſtules, vel co... templationis exercitium, ipſam quoq... ſi præter amplitudinem, ac præſtanti... ſtudij ab humanis titulis, dignitatem e... gis ornamenta illa antiqua, quæ ve... Cerere, & Baccho, Medea, Agamemno... Machaone, Podalirio, vel ab Aeſculap... Hercule, Apolline ipſo ſumuntur, ſum... nimis omitte Reges Proceres toto ex Or... habes. Attalus, Buiax, Archelaus, Iu... Maſſiniſſa, Hiero, Romani Catones, Var... nes, Imp. Diocletianus coluere, & Reges... Duces Gentium Mithridates, Alcibiad... Magnuſq. Carolus, alijq plures inuener... proprijs ſe. nominibus adornarunt. Sed... ipſe qui agmen claudat, atq. cōcludat, c... Regni purpura, ſacriſq. & ſolidis titu... diſciplinas has condecoret, genuiniſq... Creatore Sũmo fuſis ſplẽdoribus cōple... & Rex & ſapiens Salomon a maxima ... minimam vſq. omnibus de plantis diſpu... uit, Quid interim antiquius? quid d... gnius? ſi Protoplaſtus, ſi primus parens, ... cum viribus ſingulis ſingulas ſtirpes nou... & nominibus donauit, nobiſq. indigitau...

In